

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om en reform av beskattningen av långsiktigt sparande

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås det att inkomstskattelagen, lagen om skatt på arv och gåva, lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst, lagen om källskatt på räntekomst, lagen om beskattningsförfarande och lagen om förskottsuppbörd. Skattelagar ska revideras så att den skattemässiga behandlingen av pensionssparande baserat på en frivillig individuell pensionsförsäkring utvidgas till att omfatta avtalsbaserat sparande enligt lagen om långsiktigt bundet sparande.

Inbetalningar på basis av ett avtal om långsiktigt sparande mellan spararen och en inlåningsbank, ett fondbolag eller värdepappersföretag ska bli avdragsgilla i beskattningen av inkomster på samma sätt som premierna för en frivillig individuell pensionsförsäkring. Avkastningen på sparmedel som placerats enligt ett avtal beskattas inte under spartiden. Belopp som tjänsteleverantören har betalat ut till spararen eller någon annan, som genom ett förordnande i sparavtalet har rätt till medlen i och med uppnådd pensionsålder eller genom att bestämda villkor för att lyfta medlen uppfyllts, betraktas som kapitalinkomster för mottagaren.

Kravet att den försäkrade ska ha uppnått åtminstone en viss pensionsålder som villkor för att premierna för en frivillig pensionsförsäkring ska vara avdragsgilla ändras så att pensionen enligt avtal kan betalas ut på grundval av en pensionsålder enligt lagen om pension för arbetstagare. Samma villkor ska gälla rätten till avdrag för inbetalningar på basis av avtal om långsiktigt sparande. Avdragsrätten ska dessutom vara förenad med ett extra villkor om att utbetalningarna från en pensionsförsäkring eller på grundval av ett avtal om långsiktigt sparande ska omfatta minst 10 år och att den försäkrade eller den som enligt avtalet om långsiktigt sparande har rätt till medlen ska ha fyllt minst 18 år.

Spararen uppmantras att fortsätta i arbetslivet genom att den fastställda 10-årsperioden

för återbetalning förkortas med två år för varje levnadsår som den skattskyldiges ålder överstiger pensionsåldern vid tidpunkten då pensionen eller övriga utbetalningar börjar löpa. Tiden för återbetalning ska dock omfatta minst sex år.

I inkomstskattelagen intas bestämmelser, med stöd av vilka den beskattningsbara inkomsten inte realiserar när den försäkrade eller spararen säger upp avtalet och ingår ett nytt pensionsförsäkringsavtal eller avtal om långsiktigt sparande som uppfyller villkoren för avdrag, om sparmedlen överförs direkt till försäkringsgivaren eller den tjänsteleverantör som är part i avtalet.

Om spararen eller den som har rätt till pengarna avlider betraktas sparmedel som placerats enligt ett avtal om långsiktigt sparande som skattepliktig kapitalinkomst för dödsboet. En försäkringsersättning som betalas ut till anhöriga med stöd av en dödsfallsförsäkring ansluten till pensionsförsäkringen ska inte längre vara skattefri i beskattningen av inkomster till den del ersättningen inte överstiger pensionsförsäkringens sparsumma. På motsvarande sätt ska premierna för en dylik dödsfallsförsäkring vara avdragsgilla på samma sätt som premierna för pensionsförsäkringen.

Tillgångar som efter att spararen avlidit tillfaller arvtagarna med stöd av ett avtal om långsiktigt sparande omfattas av arvsskatt. Lagen om skatt på arv och gåva ändras på motsvarande sätt så att bestämmelserna om delvis skattefrihet i fråga om arvskatt som rör dödsfallsförsäkring anknuten till pensionsförsäkring slopas.

Lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst och förmögenhet ändras så att en utbetalning på grundval av ett avtal om långsiktigt sparande jämställs med pension. I lagen om källskatt på räntekomst görs ändringen att källskatt inte behöver betalas på räntor på sådana insättningar och

masskuldebrevslån, som varit föremål för placeringar av den skattskyldiges medel enligt avtal om långsiktigt sparande. Lagen om beskattningsförfarande ändras så att i lagen intas behövliga bestämmelser om utomståendes skyldighet att lämna uppgifter som gäller avtal om långsiktigt sparande.

Lagen om förskottsuppbörd åter ändras så att verkställandet av förskottsuppbörd kan säkerställas när en överföring av sparsumman i samband med att ett avtal om långsiktigt sparande sägs upp leder till att sparsumman beskattas på grund av att de nödvändiga villkoren inte uppfylls.

Avsikten är att lagarna ska träda i kraft från början av 2010. Bestämmelserna i inkomstskattelagen tillämpas på försäkringspremier och pensioner som har betalats efter att lagen har trätt i kraft.

Inkomstskattelagen är förenad med flera övergångsbestämmelser. På försäkringar som den skattskyldige har tecknat före dagen då

regeringens proposition överlämnades tillämpas under skatteåren 2010—2016 de bestämmelser om pensionsåldern som var gällande när lagen trädde i kraft. Till övriga delar tillämpas i fråga om avdragsgilla premier för gamla pensioner de bestämmelser som gällde när lagen trädde i kraft.

Beträffande premier som arbetsgivaren har betalat till en försäkring som han tecknat för sin arbetstagare tillämpas bestämmelserna som gällde innan lagen trädde i kraft om försäkringen har tecknats före dagen då propositionen överlämnades.

Den åldersgräns som utgör villkor för avdrag tillämpas redan i beskattningen för 2009 för premier till en försäkring som tecknats samma dag eller efter det att propositionen överlämnades.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2010 och avses bli behandlad i samband med den.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	3
ALLMÄN MOTIVERING	5
1 NULÄGE	5
1.1 Den skattemässiga behandlingen av en frivillig individuell pensionsförsäkring som har tecknats av en fysisk person	5
1.2 Den skattemässiga behandlingen av en till frivillig pensionsförsäkring ansluten dödsfallsförsäkring i beskattningen av inkomster samt av arv och gåva	6
2 DEN INTERNATIONELLA UTVECKLINGEN	6
Pensionssparande som alternativ till försäkringssparande	6
Frågor i anknytning till tillhandahållande av gränsöverskridande pensionssystem ..	7
Målen mot Danmark och Belgien.....	7
Reformen som genomfördes i Sverige med anledning av målen mot Danmarks och Belgien	8
3 BEDÖMNING AV NULÄGET	9
4 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	10
4.1 Målsättning.....	10
4.2 De viktigaste förslagen.....	10
Sparavtal som omfattas av skattestöd och den skattemässiga behandlingen i huvuddrag	10
Tjänsteleverantören	11
Placeringsobjekten.....	12
Avdragsvillkoren	12
Pensionsåldern.....	12
Tiden för återbetalning av sparmedlen	12
Den skattemässiga behandlingen när spararen avlider	12
Den skattemässiga behandlingen av en dödsfallsförsäkring ansluten till pensionsförsäkring.....	13
Sparmedel kan överföras	14
5 FÖRHÅLLET TILL INTERNATIONELLA AVTAL	15
6 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	18
6.1 Allmänt.....	18
6.2 Konsekvenser för företagen	18
6.3 Konsekvenser för hushållen	18
6.4 Könskonsekvenser	19
6.5 Konsekvenser för den offentliga ekonomin	19
Konsekvenser för statsfinanserna	19
Konsekvenser för kommunekonomin.....	20
7 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	21
8 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER.....	21
DETALJMOTIVERING	21
1 MOTIVERINGAR TILL LAGFÖRSLAGEN.....	21
1.1 Inkomstskattelag	21
1.2 Lag om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst	29
1.3 Lag om källskatt på ränteinkomst	29
1.4 Lag om skatt på arv och gåva.....	29
1.5 Lag om beskattningsförfarande.....	30
1.6 Lag om förskottsutskott	30

2	IKRAFTTRÄDANDE	31
3	FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	31
	LAGFÖRSLAG	34
	om ändring av inkomstskattelagen	34
	om ändring av 13 § i lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst	39
	om ändring av 4 § i lagen om källskatt på ränteinkomst	40
	om ändring av 7 a och 9 § i lagen om skatt på arv och gåva	41
	om ändring av lagen om beskattningsförfarande.....	42
	om ändring av 11 § i lagen om förskottsuppbörd.....	44
	BILAGA	45
	PARALLELTEXT	45
	om ändring av inkomstskattelagen	45
	om ändring av 13 § i lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst	53
	om ändring av 4 § i lagen om källskatt på ränteinkomst	54
	om ändring av 7 a och 9 § i lagen om skatt på arv och gåva	54
	om ändring av lagen om beskattningsförfarande.....	55
	om ändring av 11 § i lagen om förskottsuppbörd.....	57

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Den skattemässiga behandlingen av en frivillig individuell pensionsförsäkring som har tecknats av en fysisk person

Beskattningen av frivilliga individuella pensionsförsäkringar omfattar skattestöd. Enligt 54 d § i inkomstskattelagen (1535/1992) har den skattskyldige rätt att avdra egna och makens premier från kapitalinkomsten eller så avdras en del av premierna som motsvarar kapitalinkomsternas skattesats från skatten på förvärvsinkomster. Pensionen som i sinom tid betalas ut beskattas enligt 34 a § som kapitalinkomst.

Skattestödselementet är en följd av att avkastningen under spartiden är skattefri. Det är här fråga om den internationellt tillämpade så kallade EET-principen (exemption, exemption, taxation) för beskattning av pensionssparande, där spararen på grund av att försäkringspremien är avdragsgill betalar denna från sina obeskattade tillgångar, avkastningen under det tidsbundna sparandet inte beskattas medan pensionen åter är skattepliktig inkomst. I det skede som pensionen lyfts kvarstår skattestödet, som utgörs av den skattefria avkastningen på pensionsspararens egna placerade medel.

De frivilliga individuella pensionsförsäkringarna beskattades tidigare som förvärvsinkomster. Genom den reform som trädde i kraft från början av 2005 överfördes försäkringarna tecknade av fysiska personer att beskattas som kapitalinkomster. Bakom det ändrade beskattningssättet låg strävandena att å ena sidan skapa neutralitet i förhållande till övriga produkter som anknyter till sparande, och å andra sidan det faktum att vid sparande som beskattas som förvärvsinkomster varierar slutresultatet oskäligt beroende på hur länge spararen sparat och marginalskattesatsen under pensionstiden.

Enligt övergångsbestämmelserna i anknytning till att reformen trädde i kraft uppdelas pensionssparmedlen i fråga om försäkringar som tecknats före tidpunkten då regeringens proposition lämnades i en del som beskattas

som förvärvsinkomst och en del som beskattas som kapitalinkomst beroende på när motsvarande premie har dragits av.

Frivilliga individuella pensionsförsäkringar som arbetsgivaren har tecknat för sin arbetsgivare förblev skattepliktig förvärvsinkomst i likhet med övriga förmåner som arbetsgivaren har tillhandahållit i samband med anställningsförhållandet.

Enligt definitionen i 34 a § 3 mom. i inkomstskattelagen betraktas en frivillig pensionsförsäkring som sådan ålderspensionsförsäkring och familjepensionsförsäkring, liksom till sådan försäkring ansluten invalidpensionsförsäkring och arbetslöshetspensionsförsäkring, på vilken baserad pension är avsedd att betalas i upprepade utbetalningar halvårsvis eller med kortare mellanrum under den försäkrades eller förmånstagarens återstående livstid, eller under minst två års tid.

En förutsättning för rätten att avdra premierna är dock enligt 54 d § att utbetalningen på basis av avtalsvillkoren för pension i form av ålderspension börjar tidigast då den försäkrade har fyllt 62 år och att försäkringen inte kan återköpas vid lägre ålder på andra grunder i samband med den försäkrades situation än på grund av dennes arbetslöshet under minst ett års tid, bestående av arbetsoförmåga, makens död eller skilsmässa.

I samband med 2004 års reform höjdes pensionsåldern som utgör förutsättning för att avdra premierna från 60 till 62 år och villkoret gäller även försäkringar som tecknats före tidpunkten då propositionen lämnades. Vid riksdagens behandling av ärendet intogs i lagen efter att grundlagsutskottet lämnat sitt utlåtande (GrUU 21/2004 rd) om lagförslagen en övergångsbestämmelse, med stöd av vilken den skattskyldige dock under en övergångstid fram till slutet av 2009 kan dra av premier och på basis av dessa premier kan pensionen betalas ut till den skattskyldige enligt tidigare gällande bestämmelser om pensionsåldern.

Premierna får dras av till ett belopp av högst 5 000 euro. Maximibeloppet är emellertid 2 500 euro ifall att den skattskyldiges arbetsgivare har betalat premierna för en fri-

villig individuell pensionsförsäkring som arbetsgivaren har tecknat för arbetstagaren.

Avdragsrätten gäller också försäkring som den försäkrades make har tecknat. Försäkringspremierna dras alltid av i den försäkrade makens beskattning, trots att den andra maken skulle ha betalat premierna. Med anledning av bestämmelserna om en särskild underskottsgottgörelse som beviljas för pensionsförsäkringspremier kan avdraget dock överföras till makens beskattning ifall att premierna inte helt kan avdras i beskattningen av den försäkrade maken.

1.2 Den skattemässiga behandlingen av en till frivillig pensionsförsäkring ansluten dödsfallsförsäkring i beskattningen av inkomster samt av arv och gåva

Med stöd av pensionsförsäkringen kan till den försäkrade utbetalas pension efter att han uppnått en bestämd ålder eller familjepension till en förmånstagare om han har avlidit. Typiskt för ett pensionsförsäkringsavtal är dock att avtalet upptar ett försäkringsbelopp som på grund av dödsfallet betalas ut till förmånstagarna som engångsersättning. Beloppet betalas på basis av en separat dödsfallsförsäkring ansluten till pensionsförsäkringen. Premierna för dödsfallsförsäkringen är inte avdragsgilla i beskattningen i likhet med premierna för pensionsförsäkringen. Premien för dödsfallsförsäkringen kan uppbäras som skild betalning eller så kan den dras av från den dödsfallsgottgörelse som betalas till pensionsförsäkringen. Enligt 34 § 5 mom. fördelas försäkringspremien vid beskattningen på försäkringsmatematiska grunder mellan de olika försäkringarna.

Med stöd av 36 § i inkomstskattelagen är försäkringsersättning som utbetalas på basis av dödsfallsförsäkring skattefri inkomst om den betalas med anledning av den försäkrades död såsom engångsersättning till maken, den försäkrades eller makens bröstarvingar eller någon annan i lagrummet nämnd anhörig. Skattefriheten gäller inte ersättning som erhållits i stället för skattepliktiga inkomster.

Enligt 7 a § 1 mom. i lagen om skatt på arv och gåva ska arvsskatt betalas för sådan försäkringsersättning som med anledning av

arvlåtarens död med stöd av personförsäkring erläggs till dödsboet eller förmånstagaren. Till den del försäkringsersättning eller ekonomisk stöd är skattepliktig inkomst i inkomstbeskattningen den är fri från arvskatten.

Med stöd av 2 mom. i nämnda paragraf är försäkringsersättningar dock befriade från skatt endast till den del ersättningen som varje förmånstagare eller arvinge erhåller på grund av samma dödsfall uppgår till högst 35 000 euro. Om förmånstagaren är efterlevande make, betraktas minst hälften som skattefri del. Bestämmelsen tillämpas även på sådan försäkringsersättning som betalats ut på basis av dödsfallsförsäkring ansluten till pensionsförsäkring och där försäkringsbeloppet är beroende av hur stort belopp pensionssparmedlen omfattar.

2 Den internationella utvecklingen

Pensionssparande som alternativ till försäkringssparande

Finland har länge varit ett av de få EU 15-länder, där endast försäkringsbolag kan erbjuda alternativ för pensionssparande med skattestöd (Siva-arbetsgruppens mellanrapport, bilaga 3, finansministeriets arbetsgruppspromemorior 4/2003). Mot bakgrunden av internationella exempel har det i olika sammanhang framställts förslag om att utvidga skattestödet för pensionsförsäkringar till att omfatta annat långsiktigt, bundet sparande.

Systemen som tillämpas i olika länder uppvisar betydande landspecifika skillnader såväl i fråga om arragemangens innehåll, sparvillkoren som arragemangens skattemässiga behandling. Det går inte att skissera upp någon klar, generell riktlinje.

I den proposition till riksdagen med lag om långsiktigt bundet sparande och vissa lagar i samband med den som anknyter till denna proposition ingår en rätt noggrann beskrivning av vissa pensionsarrangemang i Sverige, Storbritannien, Irland och Förenta staterna.

Av internationella förebilder har beredningen av lagförslaget om långsiktigt bundet sparande främst beaktat Sveriges IPS-system (Individuellt Pensionssparande). Beträffande skatte- och pensionssystemen liksom den

privaträttsliga lagstiftningen är Sverige det närmast jämförbara landet. Därför föreligger det inte några skäl för att i detta sammanhang närmare redogöra för systemen i andra länder.

I en jämförelse mellan olika länder beskriver Siva-arbetsgruppen i sin mellanrapport systemen för frivilligt pensionsparande förutom i Sverige, Storbritannien och Förenade staterna också i Danmark och Tyskland.

Frågor i anknytning till tillhandahållande av gränsöverskridande pensionssystem

En omständighet i samband med frivilligt pensionsparande som bör ägnas största uppmärksamheten är den senaste tidens utveckling på det internationella planet inom EU när det gäller utbudet på gränsöverskridande pensionsarrangemang.

Europeiska gemenskapernas kommission har på olika sätt verkat för att främja tillhandahållandet av frivilliga gränsöverskridande tilläggs pensioner på gemenskapens område, i synnerhet med tanke på arbetskraftens rörlighet. Speciellt i avsikt att förbättra möjligheterna att överföra tilläggs pensioner lade kommissionen den 20 oktober 2005 ett förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om överföring av tilläggs pensioner. Målet med direktivet, avsett att tillämpas på frivilliga tilläggs pensionssystem som kompletterar det lagfästa pensionsskyddet för arbetstagare i olika yrkesgrupper, var att underlätta den fria rörligheten för arbetstagare inom en medlemsstat och mellan medlemsstaterna, bland annat genom att tillåta överföring av en tilläggs pensionsförmån från en medlemsstat till en annan. Efter att Europaparlamentet i april 2007 förhöll sig avvisande till överföring har i det omarbetade förslaget till direktiv samtliga hänvisningar till överföring strukits.

Parallellt med en positiv harmonisering har kommissionen samtidigt arbetat för att avlägsna hindren för att erbjuda gränsöverskridande pensionssystem med hjälp av negativ harmonisering. Kommissionen har väckt talan vid Europeiska gemenskapernas domstol mot flera medlemsstater, vilkas bestämmelser om beskattning av pensionsförsäkringar enligt kommissionens tolkning strider mot

artiklarna om grundläggande fri- och rättigheter i fördraget om upprättande av Europeiska gemenskapen. De huvudsakliga grunderna för talan har varit att dessa medlemsländer behandlar inhemska och utländska pensionsinstitut på olika sätt i fråga om rätten att dra av försäkringspremierna.

Dessa medlemsländer drog inte en gång i tiden i likhet med Finland den slutsatsen av domstolens dom i målet C-136/00, *Danner* mot Finland, att rätten att avdra premierna för en pensionsförsäkring ska beviljas även för försäkringar som tecknats i andra stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). Ätminstone en faktor som tydligt inverkat på de övriga staternas avvikande synsätt jämfört med Finland är att nämnda mål gällde en person som flyttat från ett annat EES-land för att arbeta i Finland, saken gällde alltså även aspekterna på arbetskraftens fria rörlighet. *Danner*-målet har således tydligt inte ansetts vara ett tillräckligt svar på vilka krav EG-fördraget i andra situationer ställer på den skattemässiga behandlingen av gränsöverskridande tilläggs pensionsarrangemang.

Efter att EG-domstolen meddelat sin dom i ett mål som gällde Danmark (Mål C-150/04) och i ett mål som gällde Belgien (Mål C-522/04) har många länder ändrat sina skattebestämmelser.

Målen mot Danmark och Belgien

Målet som gällde *Belgien* anhängiggjordes genom att kommissionen väckte talan vid Europeiska gemenskapernas domstolen i december 2004. Till grund för talan låg kommissionens motiverade yttrande enligt vilket en del av de belgiska bestämmelserna strider mot gemenskapsrätten. Innan talan väcktes hade Belgien lovat kommissionen att bestämmelserna revideras, men kommissionen var inte nöjd med tidsplanen för översynen.

Kommissionen ansåg att bestämmelserna i den belgiska skattelagstiftningen, som ställer villkoret att avdrag för avgifter för en frivillig kompletterande pensionsförsäkring endast får göras när avgifterna betalas in till ett försäkringsföretag eller en understödsfond med säte i Belgien, strider mot EG-fördraget. Kommissionen framhöll ytterligare att det li-

kaledes strider mot EG-fördraget att Belgien beskattar överföring av kapital från ett försäkringsföretag när överföringen görs till ett försäkringsföretag eller en pensionsfond med säte utomlands, men inte när motsvarande överföring sker till en pensionsfond eller ett försäkringsföretag med säte i Belgien.

Domstolen konstaterade i sin dom av den 5 juli 2007 att båda omständigheterna kränker etableringsfriheten och den fria rörligheten för arbetstagare. Domskälerna var knappare formulerade än vanligt, eftersom Belgien inte till dessa delar anfört några argument.

Belgien hade redan före arbetsdomstolens dom ändrat ifrågavarande skattebestämmelser, bland annat så att villkoret för att göra avdrag för avgifter är att försäkringsavtalet har ingåtts med en inrättning med säte inom EES-området och att den kompletterande pensionens kapital inte beskattas vid överföring till ett annat försäkringsföretag om det sker inom EES-området.

Målet som gällde *Danmark* anhängiggjordes genom att kommissionen väckte talan i mars 2004.

I målet var det bland annat fråga om huruvida Danmarks bestämmelser strider mot EG-fördraget, eftersom de innehöll villkoret att avdrag för inbetalningar till vissa frivilliga pensionsordningar är att avtalet slutits med ett sådant pensionsinstitut som har sitt säte i Danmark.

Domstolen konstaterade i sin dom av den 30 januari 2007 att ifrågavarande bestämmelser begränsar friheten att tillhandahålla tjänster, den fria rörligheten för arbetstagare och etableringsfriheten. Domstolen godkände inte de argument som Danmark med stöd av Sverige som intervenient hade framfört om att begränsningarna kan anses vara motiverade av tvingande hänsyn till allmänintresset, som anknyter till strävandena att upprätthålla det inre sammanhanget i det nationella skattesystemet och säkerställa en effektiv skattekontroll samt undvika risken för skatteundandragande.

I fråga om argumentet om effektiv skattekontroll hänvisade domstolen, liksom i ett flertal av sina tidigare beslut, till att medlemsstaten kan åberopa direktiv 77/799/EEG för att av de behöriga myndigheterna i en annan medlemsstat erhålla alla uppgifter som

den behöver för att fastställa den korrekta inkomstkatten. Vidare konstaterade domstolen att det inte finns något som hindrar de danska skattemyndigheterna från att kräva att den berörda personen ger in den bevisning som myndigheten anser vara nödvändig och, i förekommande fall, besluta att avdrag inte får göras om denna bevisning inte företes.

Beträffande argumentet om skatteundandragande konstaterade domstolen att endast den omständigheten att en skattskyldig person har gjort inbetalningar till en pensionsordning som upprättats hos ett utanför Danmark hemmahörande institut inte kan utgöra grund för en allmän presumtion om skatteundandragande.

Kommissionen förkastade också danska och svenska regeringarnas argument, enligt vilket skattesystemets inre sammanhang förutsätter att avdrag kan göras vid beskattningen endast om det kapital som pensionsinstitutet betalar ut när pensionsordningen löper ut de facto kommer att beskattas i samma stat. Domstolen konstaterade att Danmark kan få svårigheter att beskatta utbetalningar endast i det fall då den skattskyldige har flyttat sin hemvist till en annan medlemsstat innan utbetalningarna inleds. Eftersom Danmarks interna lagstiftning upptar ett generellt förbud mot beviljande av en skatteförmån för inbetalningar till ett i ett annat medlemsland hemmahörande pensionsinstitut, kan det inte motiveras av behovet av att upprätthålla skattesystemets inre sammanhang.

Reformen som genomfördes i Sverige med anledning av målen mot Danmarks och Belgien

Svenska regeringen publicerade genast dagen efter att domstolen hade offentliggjort sin dom ett meddelande (skr. 2006/07:47) samt finansdepartementets promemoria som aviserade nya skatteregler för pensionsförsäkringar. Avsikten var att anpassa skattereglerna till gemenskapsrätten genom att utvidga etableringskravet till att omfatta hela EES-området. För att säkerställa att pensionen beskattas även om försäkringen meddelats utomlands föreslog regeringen att försäkringsinstitutet i försäkringsavtalet åtar sig att lämna kontrolluppgifter om de inbetalade försäk-

ringspremierna, försäkringens värde och utbetalningarna till den försäkrade. Med avseende på försäkringar som meddelats i utlandet konstaterade regeringen att i och med att försäkringsvillkoren ändras att motsvara villkoren i pensionsförsäkringarna leder detta till att sparkapitalet betraktas som den försäkrades förhöjda inkomst. Avsikten var att tillämpa bestämmelserna retroaktivt på försäkringar som tecknats efter den 1 februari 2007 då promemorian blev offentlig.

På gamla avtal skulle tidigare bestämmelser tillämpas. För äldre försäkringars vidkommande föreslog regeringen dock att bestämmelserna som tillåter att en pensionsförsäkrings sparkapital kan överföras till en annan pensionsförsäkring utan skatteverkningar upphävs med retroaktiv verkan från och med den 2 februari 2007. Åtgärden var avsedd att bli temporär och överföringsrätten skulle återinföras efter att man tillräckligt väl hade säkerställt att en pension beskattas i samband med att sparkapitalet överförs till ett försäkringsinstitut inom EES-området. I bakgrunden skymtade oron för eventuella överföringar i stor skala av försäkringskapital till utlandet, vilket kunde äventyra beskattningen av pensionerna och leda till avsevärda skatteförluster.

Finansdepartementet gav i juni 2007 ut en kompletterande promemoria om samma ämnesområde.

Regeringen överlämnade den 14 februari 2008 en proposition (prop. 2007/08:55) med lagförslag som huvudsakligen byggde på de förslag som hade lagts i promemorian. I propositionen föreslogs det också att rätten att överföra gamla försäkringar skulle återinföras. En överföring utan skattekonsekvenser förutsätter att avtalet uppfyller samtliga villkor som tillämpas på avtal enligt de nya bestämmelserna. Till dessa hör också att försäkringsinstitutet åtar sig att lämna behövliga kontrolluppgifter till skatteförvaltningen.

Kravet på försäkringsinstitutens kontrolluppgiftsskyldighet effektiviserades med att till följd av en försummelse ska ett belopp motsvarande sparkapitalet förhöjt med 50 procent tas upp som inkomst för den försäkrade eller förmånstagaren.

Bestämmelserna i lagen om inkomstskatt för begränsat skattskyldiga föreslogs bli änd-

rade så, att Sverige kan beskatta även pensionsutbetalningar från försäkringsgivare i utlandet till begränsat skattskyldiga om de fått avdrag i beskattningen för premierna i Sverige.

Lagarna trädde i kraft i maj 2008.

3 Bedömning av nuläget

Skatteförmånerna i anslutning till långsiktigt sparande är i Finland begränsade till att gälla endast sparande i form av försäkringar när skattestödet i till exempel flertalet av Europeiska gemenskapens övriga medlemsländer omfattar även andra slags pensionsarrangemang. Situationen har i många avseenden ansetts vara problematisk.

För den enskilda pensionsspararen är problemet framför allt kostnadsstrukturen som blir hög när formen för sparandet är en försäkring. En redogörelse för kostnadsstrukturen i olika sätt att spara ingår i bland andra Siva-arbetsgruppens mellanrapport. Detta har delvis sin förklaring i den obetydliga konkurrensen mellan livförsäkringsbolagen. När det i praktiken inte heller är möjligt att byta försäkringsbolag har pensionsspararen inte längre några möjligheter att utsätta försäkringsbolagen för konkurrens efter att han ingått försäkringsavtalet. Det enda möjliga är att sluta betala försäkringspremierna och ta en ny försäkring hos ett annat försäkringsbolag. Ekonomiskt sett är förfaringssättet inte rationellt, eftersom spararen då betalar kostnaderna för två skilda avtal. Situationen blir ytterst prekär genom att det typiskt är fråga om ett avtal som spänner över flera tiotals år.

Kostnaderna för pensionssparandet uppgår enligt kalkyler som utarbetats inom OECD till 10–35 procent av pensionspremierna, vilket betyder att skattetagarna avstår från sin andel i samma omfattning som skattekrediten i försäkringssparandet.

Med avseende på konkurrensen är det otillfredsställande att pensionssparande med skattestöd är möjligt endast hos ett konglomerat som verkar i finansbranschen.

Trots att principen att ta i bruk och i samband med ett flertal reformer bibehålla skattestödet för pensionsförsäkringar medvetet har tillämpats utifrån ett skattpolitiskt övervägande visar en övergripande analys av pen-

sionssparandet i form av försäkring att det är förenat med element som inte kan motiveras med de pensionspolitiska målen bakom skattestödet och leder till ett ogrundat, stort neutralitetsproblem mellan försäkringssparande och annat, normalt beskattat sparande. Ett sådant drag är speciellt att försäkringsersättning som betalas ut med stöd av en dödsfallsförsäkring ansluten till pensionsförsäkringen är skattefri såväl i fråga om inkomstskatt som arvsskatt.

Bland andra har arbetsgruppen för att utveckla inkomstbeskattningen lagt förslag om att utöka det begränsade skattestödet för försäkringssparande till att gälla även sparande i andra former (Kilpailukykyiseen Verotukseen, Tuloverotuksen kehittämissuostu, Finansministeriets arbetsgruppspromemorior 12/2002), likaså Siva-arbetsgruppen (Sinsemellan konkurrerande sparprodukter, Siva-arbetsgruppens mellan- och slutrapport, Finansministeriets arbetsgruppspromemorior 4/2003 och 26/2003).

Strävandena att utveckla beskattningen av långsiktigt sparande ingår i programmet för statsminister Matti Vanhanens andra regering. Enligt programmet ska beskattningen av långsiktigt sparande utvecklas i avsikt att intensifiera konkurrensen vid tillhandahållandet av sparprodukter.

4 Målsättning och de viktigaste förslagen

4.1 Målsättning

Propositionen har till syfte att öka konkurrensen genom att skapa förutsättningar för andra tjänsteleverantörer än försäkringsbolagen att erbjuda tidsbundna sparprodukter som omfattas av skattestöd och därmed reducera kostnaderna för långsiktigt sparande. Som resultat därav kan en större del av premierna återbetalas till spararen som pension, vilket gagnar såväl spararen som den offentliga förvaltningen i form av ökande skatteintäkter. Pensionsspararen får större möjligheter att själv finansiera växande sjukm.fl. kostnader under pensionstiden, vilket i sin tur medför inbesparingar i den offentliga förvaltningens utgifter för hälsovården.

Avsikten med att höja pensionsåldern är att stöda regeringens pensionspolitiska mål att skjuta upp arbetstagarnas pensioneringar.

4.2 De viktigaste förslagen

Den skattemässiga behandlingen som för närvarande tillämpas på individuella pensionsförsäkringar föreslås bli utvidgad att gälla även andra tjänsteleverantörers produkter för långsiktigt sparande än dem som försäkringsbolagen tillhandahåller.

Beskattningen av frivilliga individuella pensionsförsäkringar och dödsfallsförsäkringarna i anslutning till dem revideras i syfte att eliminera skillnaderna mellan sparande på basis av tidsbundet avtal och som pensionsförsäkring.

Pensionsspararens möjligheter att konkurrera ut försäkringsbolag och övriga tjänsteleverantörer främjas genom att en uppsägning av försäkringen eller avtalet om långsiktigt sparande och byte av tjänsteleverantör inte ska medföra några skatteverkningar.

Om skattestödet utvidgas till att omfatta andra sparprodukter än dem som försäkringsbolagen tillhandahåller förutsätter detta en privaträttslig reglering av de nya produkterna. Ett lagförslag som gäller långsiktigt sparande, nedan LS-lagen, ingår i den proposition med förslag till lag om långsiktigt bundet sparande och vissa lagar som har samband med den som behandlas i riksdagen samtidigt med denna proposition. Avsikten är att med hjälp av lagen skapa allmänna förutsättningar för att som alternativ till frivilliga individuella pensionsförsäkringar erbjuda sådana former av sparande som är förenade med skatteincitament. Bestämmelser som preciserar grunderna för beviljande av skatteincitament intas i skattelagstiftningen.

Sparavtal som omfattas av skattestöd och den skattemässiga behandlingen i huvuddrag

Som verktyg för sparandet fungerar ett sådant sparavtal, som avses i LS-lagen och som i skattelagen går under benämningen *avtal om långsiktigt sparande*. Till sin karaktär är avtalet ett kapitalförvaltningsavtal. Spararen ingår avtal med en inlåningsbank, ett fondbolag eller ett värdepappersföretag. Spararens

inbetalningar till tjänsteleverantören är avdragsgilla vid beskattningen på samma grunder och till samma belopp som premierna för en frivillig individuell pensionsförsäkring.

Tjänsteleverantören tar emot penningmedlen på ett särskilt sparkonto, som är ett sådant kundmedelskonto som avses i värdepappersmarknadslagen, men som också lämpar sig som sådant som placeringsobjekt. Tjänsteleverantören placerar medlen för spararens räkning i tillåtna placeringsobjekt. Placeringarna i olika placeringsobjekt kan beroende på avtalet bygga på tjänsteleverantörens prövning eller preciserade uppdrag från spararens sida.

Spararen eller någon annan som enligt ett förordnande i sparavtalet har rätt till medlen ska under hela tiden för sparandet ha äganderätt till placeringsobjekten, likaså till den avkastning som flyter in från placeringsobjekten. Enligt ovan nämnda lag och sparavtalet betalas avkastningen emellertid in på tjänsteleverantörens sparkonto och tjänsteleverantören är skyldig att placera avkastningen liksom även intäkter från överlåtelse av placeringsobjekt som sparavtalet omfattar på nytt i fastställda placeringsobjekt.

EET-principen tillämpas på pensionssparande som omfattas av skattestöd och enligt denna beskattas inte avkastningen från placeringsobjekten under tiden för sparandet, utan beskattningen är inriktad på de belopp, som tjänsteleverantören i sinom tid efter realiseringen av sparmedlen betalar ut till spararen eller den som har rätt till medlen efter att denna har uppnått en bestämd ålder.

Tjänsteleverantören kan betala ut sparsumman till spararen eller annan person som har rätt till medlen endast när han har uppnått pensionsåldern som delbetalningar i likhet med pension under en viss tid eller som engångsbetalning när särskilda villkor för vederbörande för att lyfta medlen uppfyllts, exempelvis permanent arbetslöshet. Betalningarna beskattas som kapitalinkomst i likhet med pension på grundval av en individuell pensionsförsäkring eller belopp som erhållits i samband med återköp.

Enligt förslaget ska avdragsrätten även gälla inbetalningar enligt avtal som spararen ingått till förmån för maken. Den som har rätt till medlen är i så fall spararens make, härvid

betalar tjänsteleverantören ut de överenskomna beloppen när han eller hon har uppnått en bestämd ålder. Förfarandet motsvarar således den reglering som tillämpas på frivilliga pensionsförsäkringar. Inbetalningarna avdras i likhet med pensionsförsäkringspremierna i beskattningen av den make som har rätt till medlen.

Avtal om långsiktigt sparande och frivillig individuell pensionsförsäkring hör till de privata hushållet. Inbetalningarna och premiererna kan inte dras av från inkomsten av näringsverksamhet eller jordbruk och de beaktas inte vid beräkningen av nettoförmögenhet.

Tjänsteleverantören

Parterna i ett sparavtal som omfattas av skattestöd kan vara ett livförsäkringsbolag samt sådana tjänsteleverantörer, som kan tillhandahålla lösningar för långsiktigt sparande enligt LS-lagen, med andra ord inlåningsbanker, fondbolag och värdepappersföretag. Inlåningsbankens koncession täcker i princip all den rörelse de tillåts driva enligt lag, förutsatt att koncessionen inte särskilt har avgränsats.

Ett företaget som börjar driva sådan rörelse ska lämna anmälan om detta på förhand till Finansinspektionen.

Endast företag som är verksamma i Finland kan komma i fråga, däremot inte motsvarande utländska företag. Huruvida lösningen är godtagbar med avseende på den fria rörligheten för tjänster som tryggats i EG-fördraget är inte helt klar. Det finns dock vägande skäl för en avgränsning och en lösning som motsvarar den som man gått in för i exempelvis Sverige.

Avgränsningen motiveras med att principerna för beskattning av avtalsbaserat långsiktigt sparande är med utgångspunkt i internationell skatterätt mycket diffusa i motsats till vad som gäller försäkringssparande. De har inte heller beaktats i skatteavtalen. Problemen i samband med detta har behandlats nedan i avsnittet "Förhållandet till internationella avtal", där lösningen har analyserats i gemenskapsrättens perspektiv.

I och med att internationellt erkända, enhetliga principer för beskattning av långsiktigt sparande saknas skulle det innebära en all-

varlig fara för att systemet kunde utnyttjas för att kringgå skatt om det blir tillåtet att spara med hjälp av gränsöverskridande avtal om långsiktigt sparande.

Placeringsobjekten

Med stöd av avtal om långsiktigt sparande kan pengarna placeras i placeringsobjekt enligt LS-lagen, det vill säga på ett insättningskonto, i fondandelar och i värdepapper som marknadsförs på en reglerad marknad.

Det är inte helt självskrivet om det är ändamålsenligt att bevilja skattestöd uttryckligen för spekulativ placeringsverksamhet. Utifrån denna infallsvinkel genomfördes i samband med beredningen av propositionen en utredning av om det i fråga om direkta placeringar i värdepapper vore möjligt att inta i lagen ett särskilt villkor om spridning av placeringsobjekten för att skydda spararna mot alltför stor risktagning. Det ansågs dock inte finnas några förutsättningar för detta av skäl som nämns i motiveringen till LS-lagen.

Vid beredningen av propositionen aktualiserades likaledes frågan huruvida det skulle vara motiverat att avgränsa kretsen av värdepapper som godkänns som placeringsobjekt så att endast sådana värdepapper som allmänheten vanligtvis känner tillräckligt väl, såsom aktier och masskuldebrev emitterade av offentliga samfund, kunde komma i fråga. En dylik lösning har dock inte ansetts vara motiverad.

Avdragsvillkoren

Avdragsvillkoren föreslås bli ändrade på flera punkter. Ändringarna är delvis en följd av att skattestödet utvidgas till att omfatta avtal om långsiktigt sparande. Avdragsvillkoren måste dock för att bli neutrala vara lika även för pensionsförsäkringar.

Pensionsåldern

Kravet på en viss pensionsålder som avdragsvillkor föreslås bli ändrat så att pensionen eller utbetalningarna baserade på avtal om långsiktigt sparande kan börja först när vederbörande har uppnått åldern för ålders-

pension enligt lagen om pension för arbetstagare (395/2006).

Den ålder som för närvarande krävs är 62 år, som motsvarar pensionsåldern för förtida ålderspension enligt lagen om pension för arbetstagare. Ändringen innebär att pensionsåldern stiger till 63 år och därefter automatiskt följer eventuella framtida höjningar av den allmänna pensionsåldern i pensionslagarna.

Tiden för återbetalning av sparmedlen

För tillfället kan pensionsförsäkringen återbetalas under en period som sträcker över minst två år. Trots att tiden för återbetalning enligt de uppgifter som finns tillgängliga numera omfattar cirka sju år i genomsnitt är det skäl att förlänga återbetalningstiden från den som nu praktiseras. Avsikten är att på detta sätt stöda åtgärdernas karaktär av direkta pensionsarrangemang.

Det är klart att utvidgningen av skattestödet från försäkringssparande till att omfatta avtal om långsiktigt sparande väcker intresse införde de möjligheter till skatteplanering som den erbjuder. För den som är intresserad av att spara i värdepapper eller insättningar kan möjligheten att utöver den skattekredit som avdragsrätten medför liksom skattefriheten för avkastningen på de egna sparmedlen överföra medlen till ett sparavtal endast i syfte att erhålla skatteförmån i en situation där sparbeteendet inte annars ändrar bli frestande. De till buds stående förmånerna lockar desto mer om sparmedlen kan lyftas inom en kort tidsperiod från det att spararen har uppnått pensionsåldern.

För att betona att sparande som omfattas av skattestöd ska ha karaktären av pensionssparande och begränsa ett spekulativt utnyttjande av avtal om långsiktigt sparande föreslås det att tiden för återbetalning förlängs till 10 år.

Den skattemässiga behandlingen när spararen avlider

Avsikten med skattestöd för långsiktigt sparande är att stödet ska vara inriktat på sparande för en frivillig tilläggspension. Det föreligger inte några grunder för att till långsik-

tigt sparande som omfattas av skattestöd koppla extra förmåner med tanke på arvtagarna.

Eftersom spararen eller maken till den som har rätt till medlen vid sparande baserat på avtal om långsiktigt sparande själv äger sparmedlen, övergår dessa medel om spararen eller maken avlider med stöd av arvsrätten direkt till arvtagarna.

För att arvtagarna inte oberättigat ska ges en bättre ställning än spararen själv betraktas medlen som dödsboets skattepliktiga kapitalinkomst för dödsåret. Skattekrediten som beviljats via rätten att avdra premierna tas således ut på samma sätt som om spararen erhållit sparmedlen i en serie utbetalningar som pension efter att han hade uppnått en bestämd ålder. Skatteförmånen består i båda fallen av att avkastningen som flutit in under tiden för sparandet är skattefri.

Sparsumman beläggs med arvsskatt på normalt sätt. Förutom att avkastningen från medel som placerats genom avtal om långsiktigt sparande är skattefri får arvtagarna således inte några andra extra förmåner jämfört med normalt sparande som inte omfattas av något skattestöd. En annan lösning skulle innebära att skillnaden i den skattemässiga behandlingen av sparande i värdepapper, insättningar eller fonder i form av avtal om långsiktigt sparande jämfört med motsvarande sparande i någon annan form skulle bli ännu större än tidigare. Det skulle också leda till att avtal om långsiktigt sparande allmänt börjar utnyttjas som ett redskap för att planera beskattningen av arv.

Den skattemässiga behandlingen av en dödsfallsförsäkring ansluten till pensionsförsäkring

En av de kvistigaste frågorna i anslutning till strävandena att utveckla långsiktigt sparande är behandlingen av den engångsersättning som betalas ut på grund av att den försäkrade avlidit när det inte blir fråga om familjepension.

Enligt redogörelsen ovan är det av neutralitetsskäl viktigt att när den som har rätt till medlen avlider behandlas den sparsumma han haft i sin ägo på basis av ett avtal om långsiktigt sparande vid arvbeskattningen på

samma sätt som arvlåtarens övriga motsvarande besparingar. Om den skattemässiga behandlingen förblir vid den nuvarande skulle det dock leda till stor skillnad i neutralitet mellan formerna för långsiktigt sparande. Detta beror på den skattemässiga behandlingen av försäkringsersättning som betalats ut med stöd av en dödsfallsförsäkring som typiskt kopplas till pensionsförsäkringen.

I ett föregående avsnitt ingick en närmare beskrivning av nuläget som gällde skattefrihet för en anhörig i inkomstbeskattningen när en försäkringsersättning utbetalats till honom eller henne. En anhörig är likaledes befriad från arvsskatt i fråga om sådan ersättning som utbetalats på basis av en dödsfallsförsäkring ansluten till pensionsförsäkring. Trots att de formellt är två skilda försäkringar är det ekonomiskt sett fråga om en produkt, eftersom båda försäkringarna gäller samma försäkrade person, som har två motsatta former av skydd, det vill säga skydd för livsfall och dödsfall. Även försäkringsspararna uppfattar produkten som sådan.

Med avseende på neutraliteten mellan olika former av långsiktigt sparande är det inte godtagbart att det ena sättet att spara innebär att medlen när spararen avlider överförs utan några skatteverkningar när det andra sättet att spara beskattas både som inkomst och som arv.

I bakgrunden till skattefriheten för försäkringsersättning som betalats ut på basis av dödsfallsförsäkring skyntar den aspekt som anknyter till beskattningens systematik att när försäkringspremierna inte har varit avdragsgilla i beskattningen skulle det innebära dubbel beskattning att belägga försäkringsersättningen med skatt.

Enligt förslaget kan neutralitetsproblemet lösas genom att premierna för en dödsfallsförsäkring kopplad till en pensionsförsäkring blir avdragsgilla på samma sätt som premierna för pensionsförsäkringen. På motsvarande sätt betraktas i inkomstbeskattningen den försäkringsersättning som betalats ut med stöd av en dödsfallsförsäkring ansluten till pensionsförsäkringen som skattepliktig kapitalinkomst för dödsboet, eller om det finns ett förordnande i testamente om sparmedlen, som testamentstagarens skattepliktiga kapitalinkomst.

Premierna för dödsfallsförsäkringen ska emellertid vara avdragsgilla endast till den del som skyddet för dödsfall inte överstiger sparmedlen i pensionsförsäkringen.

För att förhållandet mellan försäkringssparande och sparande enligt ett avtal om långsiktigt sparande ska bli neutralt också i fråga om arvsskatt föreslås det att den försäkringsersättning som erhållits på basis av en dödsfallsförsäkring ansluten till pensionsförsäkring på motsvarande sätt ska betraktas som skattepliktiga medel vid beskattningen av arv.

Den beskattningsmässiga behandlingen av sådana dödsfallsförsäkringar som inte är anslutna till en pensionsförsäkring ändras inte.

De ändringar som gäller inkomstbeskattningen av dödsfallsförsäkringar ska tillämpas på försäkringar som ansluter till en pensionsförsäkring som har teknats den dag då regeringens proposition överlämnades eller senare. De bestämmelser som gäller beskattningen av arv ska däremot tillämpas också på försäkringsersättningar som betalas på basis av gamla dödsfallsförsäkringar, om dödsfallet har inträffat efter lagens ikraftträdande.

Sparmedel kan överföras

Av orsaker som presenterades tidigare i avsnittet "Bedömning av nuläget" intas i inkomstskattelagen bestämmelser om villkoren för att i samband med en uppsägning av avtalet överflytta sparmedel i en pensionsförsäkring och sparmedel på basis av avtal om långsiktigt sparande till ett annat försäkringsbolag eller en annan tjänsteleverantör utan skatteverkningar.

Överföringsrätten ska likaledes gälla överföring av sparmedlen från en försäkring till ett avtal om långsiktigt sparande och tvärtom. Vid dessa tillfällen kan vissa drag som hör samman med försäkringsbranschens speciella natur inverka på möjligheterna att genomföra överföringarna. Behovet av en eventuell reglering anknyter dock inte till beskattningen, ändringarna som gäller den eliminerar endast hindren för beskattning.

I praktiken är de enda större problemen i anslutning till att införa överföringsrätt med avseende på beskattningen sådana situationer där kapitalet förs över gränserna.

Så som de framgick ovan under mellanrubriken "Tjänsteleverantören" kan skatteförmånerna endast vara kopplade, just på grund av de olösta problemen i anslutning till situationer där kapitalet förs över gränserna, till ett avtal om långsiktigt sparande, som ingåtts med en tjänsteleverantör som har sin hemvist i Finland eller verkar utifrån ett fast verksamhetsställe här. På motsvarande sätt kan således vid byte av tjänsteleverantör endast en sådan leverantör komma i fråga som ny avtalspart.

För pensionsförsäkringens vidkommande är det numera klart att om det blir tillåtet att överföra sparkapitalet mellan inhemska försäkringsbolag, så förutsätter gemenskapsrätten att det på samma sätt också ska vara tillåtet mellan ett inhemskt försäkringsbolag och ett försäkringsbolag med hemvist i en annan stat.

Vid försäkringssparande är en överföring av pensionskapital över gränserna förenad med problemet att den nationella lagstiftningen i olika länder och innehållet i skatteavtalen kan leda till slutresultatet att den pension som med stöd av en försäkring i sinom tid betalas ut till Finland från en annan stat inte blir beskattad varken i den stat varifrån pensionsinkomsten erhålls eller i Finland. En dylik situation uppstår om endast källstaten enligt ett skatteavtal mellan Finland och respektive andra stat har rätt att ta ut skatt, men källstaten inte med stöd av sin interna lagstiftning beskattar pensionsinkomsten.

Om pensionsinkomsten är skattefri är det i stället för den i Europa allmänt tillämpade EET-principen fråga om ett beskattningssätt baserat på TEE-principen, där försäkringspremierna inte får avdras men den pension som i sinom tid betalas ut är skattefri. Modellerna har samma skatteverkningar, förutsatt att skattesatsen i EET-modellen är den samma i det skede då avdragen görs som då pensionen lyfts. Beskattning som grundar på TEE-principen tillämpas i flera stater i Europa.

Enligt ett antal skatteavtal som Finland har ingått har endast källstaten beskattningsrätt. Vissa av dessa stater iakttar åtminstone i begränsad omfattning EET-principen och beskattar alltså enligt lagstiftningen på det nationella planet nödvändigtvis inte heller pension som utbetalats till en annan stat. Det här

är förståeligt med avseende på jämställdhet och konsekvens, eftersom i annat fall pensionen till dem som har flyttat från respektive stat för att bo på annat håll skulle bli föremål för strängare beskattning än pensionen till dem som bor i hemlandet.

Tills vidare har det inte uppstått någon rättspraxis för huruvida skattefriheten skulle kunna gälla även finländsk pensionsförsäkring som senare har överförts till den ifrågasvarande andra staten. Trots att det för tillfället inte är så kan lagstiftningen på nationell nivå ändra.

Möjligheten att inte behöva betala någon skatt bara genom att överföra sparkapitalet till någon lämplig stat när spararen i övrigt fortsättningsvis är bosatt på normalt sätt i Finland skulle bli en betydande sporre att vidta åtgärder i syfte att spara skatt. När parrens risk i anslutning till åtgärder på den gemensamma europeiska finansmarknaden har minskat och det på många sätt har blivit lättare att sköta sina angelägenheter över gränserna, föreligger en tydlig fara för att försäkringsspararen till exempel just före han går i pension flyttar över sitt försäkringskapital till en annan stat om han kan erhålla nämnda skatteförmån.

För att begränsa spekulativa åtgärder där pensionskapital flyttas över intas i lagen en särskild bestämmelse av karaktären norm som gäller kringgående av skatt. Med stöd av den betraktas sparkapitalet som mottagarens skattepliktiga inkomst under året för överföringen förhöjd med 50 procent ifall det är uppenbart att åtgärden vidtagits i avsikt att undgå skatt på pensionen. Bestämmelsen är avsedd att tillämpas i situationer, där den pension som i sinom tid betalas ut från källstaten till Finland inte beskattas eller beskattningen förblir på en mycket låg nivå och överföringen inte är förenad med exempelvis någon sådan faktor som förklarar åtgärden, som att också spararen själv flyttar för att bosätta sig i sagda stat.

5 Förhållandet till internationella avtal

Beskattningen av frivilliga pensionsförsäkringar och avtal om långsiktigt sparande i situationer där de går över gränserna anknyter

ur europarättslig synvinkel till frågeställningar av stor betydelse om hur grundläggande ekonomiska fri- och rättigheter fullföljs enligt EG-fördraget. Det är i synnerhet fråga om hur principerna för fri rörlighet för tjänster och etableringsfrihet iakttas.

Rättsläget i frågor av grundläggande natur har i det stora hela klarnat i och med Europeiska gemenskapernas domstols dom i målen C-150/2004 och C-522/04, som gällde Danmark och Belgien. En redogörelse för dessa ingick ovan i avsnittet "Den internationella utvecklingen".

Den föreliggande propositionen är förenad med frågeställningar av stor betydelse med avseende på EG-fördraget, frågor som inte säkert kan besvaras utifrån sedvanlig rättspraxis. Etableringsvillkoret som förutsättning för att betalningarna på basis av avtal om långsiktigt sparande ska vara avdragsgilla strider som sådant mot principen om fritt tillhandahållande av tjänster. Det betyder dock nödvändigtvis inte att reglering är förbjuden, ifall man kan hitta godtagbara grunder som berättigar till den.

Av domstolens fasta rättspraxis följer att reglering på nationell nivå som begränsar fri- och rättigheterna kan godkännas, om man med hjälp av denna eftersträvar ett tillåtet mål förenligt med EG-fördraget och om den kan anses motiverad av tvingande hänsyn till allmänintresset. Dessutom ska det i dylika fall vara möjligt att garantera att tillämpningen av begränsningen är ägnad att säkerställa att målet nås och att den inte går utöver vad som är nödvändigt för att nå det mål som eftersträvas.

Inom rättspraxis är det i sig ett erkänt faktum att behovet att förhindra kringgående av skatt och trygga skattesystemets inre sammanhang kan utgöra sådana tvingande orsaker av allmänintresse som föranleder en reglering som begränsar de grundläggande fri- och rättigheterna på nationell nivå och som kan anses förenlig med gemenskapsrätten.

Enligt regeringens bedömning föreligger det befogade grunder för att skatteförmåner kopplade till avtal om långsiktigt sparande tillämpas endast på arrangemang inom landet. Det samma gäller bestämmelsen om överföring av frivilliga pensionsförsäkringar, genom vilken man för att förhindra kringgå-

ende av skatt principiellt har begränsat möjligheten att utan direkta skatteverkningar överföra försäkringskapitalet till ett försäkringsinstitut i en annan EES-stat.

Europeiska gemenskapernas domstol har under de senaste åren varit rätt restriktiv när den prövat huruvida principen om kringgående av skatt kan utgöra skäl för nationella bestämmelser som inskränker på grundläggande fri- och rättigheter. I och med de tidigare målen C-264/96 *ICI*, C-324/00 *Lankhorst-Hohorst* samt C-436/00 *X och Y* kunde enligt sedvanlig rättspraxis en reglering som inskränker på grundläggande fri- och rättigheter rättfärdigas endast om den hade i specifikt syfte att utesluta rent konstlade transaktioner från skatteförmånerna. Dessutom har domstolen i enskilda fall prövat huruvida det förekommit kringgående av skatt och om den skattskyldige genom att presentera motbevisning kan bli befriad från att regleringen tillämpas på honom.

Den föreslagna bestämmelsen om kringgående av skatt som begränsar möjligheterna att överföra en frivillig pensionsförsäkring är just en dylik bestämmelse avsedd att i princip tillämpas i situationer, där förfarandet inte kan förklaras utifrån andra skäl än att undgå skatt med hjälp av den nationella lagstiftningen i medlemsstaterna och skatteavtalen mellan länderna. Att avsikten uppenbart är skatteflykt framgår i synnerhet om den skattskyldige har inlett förfarandet strax före han uppnår pensionsåldern och det inte finns några andra förändringar i den skattskyldiges förhållanden som skulle förklara åtgärden, sådana som att han exempelvis skulle flytta till den stat dit pensionskapitalet överförs. Enligt regeringens bedömning kan bestämmelsen även med beaktande av proportionalitetsprincipen godkännas trots att den i någon mån begränsar etableringsfriheten. Det är inte möjligt att hindra kringgående av skatt genom en reglering som mindre inskränker fri- och grundrättigheterna.

I belysning av nämnda rättspraxis ser det ut att bli svårare att motivera varför en skatteförmån kopplad till avtalsbaserat långsiktigt sparande avgränsas att allmänt taget gälla endast arrangemang inom landet.

Det gäller dock att observera, att i synnerhet i och med EG-domstolens dom i målet C-

446/03, *Mark & Spencer*, verkar domstolens synsätt ha blivit mera moderat än tidigare i fråga om bestämmelser i syfte att hindra skatteflykt och upprätthålla det inre sammanhanget i skattesystemet. Målet gällde huruvida EG-fördragets artiklar om etableringsfrihet utgjorde hinder för medlemsstatens lagstiftning, enligt vilken moderbolaget med hemvist där inte har möjlighet att göra avdrag från sin beskattningsbara vinst för förlust som uppkommit i utländska dotterbolag, trots att respektive medlemsstat erbjuder dotterbolag med hemvist på dess område möjlighet att avdra förluster som uppstått.

Medlemsländerna hänvisade till berättigande grunder som att vinster och förluster ska ges en symmetrisk behandling för att säkerställa en välvägd fördelning av beskattningsrätten mellan de olika berörda medlemsstaterna, att avdrag för förluster medför risk för att avdragen görs två gånger samt hänvisade till risken för kringgående av skatt.

Domstolen ansåg att när dessa tre omständigheter analyseras tillsammans är ifrågasättande lagstiftning ägnad att uppnå legitima syften som överensstämmer med EG-fördraget, den kan motiveras av tvingande hänsyn till allmänintresset och den kan säkerställa att de sålunda eftersträfvade målen uppnås.

I sin dom framhöll domstolen att en dylik lagstiftning inskränker etableringsfriheten. Domstolen ansåg dock att en obegränsad rätt att utjämna förluster över gränserna kunde förbjudas, trots att proportionalitetsprincipen förutsatte ett undantag i situationer, där ett dotterbolag med hemvist i utlandet inte hade möjligheter att beakta förlust som uppstått i dess hemviststat.

Pensionssparande över gränserna mellan medlemsstaterna är förenat med liknande drag som i målet *Mark & Spencer*. En symmetrisk behandling av förluster och vinster är ett traditionellt argument som anknyter till skattesystemens följdriktighet och som vid pensionssparande svarar mot kravet att avdragen för premierna ska behandlas i symmetri med beskattningen av pensionsinkomsten. I de nationella skattesystemen beviljas rätten till avdrag utifrån antagandet att den pension som i sinom tid betalas ut i princip blir beskattad i den stat inom vars beskattning pre-

mierna har avdragits. Kravet på symmetri uppfylls inte och beskattningsrätten blir inte jämnt fördelad om den som gjort avdrag för premierna är bosatt i en annan stat under pensionstiden, förutsatt att källstaten varifrån pensionen erhålls inte genom ett skatteavtal mellan källstaten och den nya stat där pensionstagaren har bosatt sig undantagsvis har beskattningsrätt.

Någon fara för att pensionspremierna dras av två gånger, vilket tolkades som en risk i fråga om förlusterna i målet *Mark & Spencer*, föreligger inte i sig, men har sin ekonomiska motsvarighet i att den pension som så småningom betalas ut som motvikt till premierna blir helt obeskattad. Faran för detta är uppenbar när det gäller utbetalningar på basis av avtal om långsiktigt sparande.

Skatteproblemen i situationer med gränsöverskridande avtal om långsiktigt sparande beror på att spararen själv eller den som har rätt till medlen under hela tiden som avtalet är i kraft har äganderätt till sparmedlen. Om en tjänsteleverantör bemyndigas att förvalta medel har detta av tradition inte betraktats som utgift, medlen övergår endast i en annan form. På motsvarande sätt har det inte tolkats som inkomst att ta emot egna medel från en tjänsteleverantör som förvaltar dem på basis av avtal. Att lyfta egna medel omfattas inte av det allmänna begreppet för inkomst.

Däremot är de nationella och internationellt skatterättsliga principerna för att beskatta avkastning som flyter in från tillgångarna jämförelsevis klara och etablerade. Fördelningen av beskattningsrätten mellan källstaten varifrån inkomsten erhålls och den stat där mottagaren är bosatt har likaledes överenskomits jämförelsevis fullständigt med hjälp av skatteavtal. Beskattningsrätt för inkomsterna från dividender och räntor samt vinsterna vid försäljning av lösöre hänförs i regel till den stat där mottagaren är bosatt. Källstaten kan emellertid med stöd av ett skatteavtal ha rätt att ta ut källskatt på inkomster från dividender eller räntor. I allmänhet slopar staten som enligt skatteavtalet är den stat där inkomsttagaren är bosatt en eventuell dubbel beskattning.

Problemet är själva beskattningen då sparkapitalet lyfts. I internationellt skatterättsligt avseende ändras problemställningen inte av

att man genom de föreslagna nationella bestämmelserna får den skattemässiga behandlingen av avtal om långsiktigt sparande jämställd med den skattemässiga behandlingen av frivilliga pensionsförsäkringar. En överlåtelse av medel att förvaltas av tjänsteleverantören skulle i strid med inbetalningens ekonomiska och rättsliga karaktär betraktas som utgift för spararen och utgiften skulle vara avdragsgill i beskattningen. På motsvarande sätt skulle medlen när de lyfts i strid med utbetalningarnas ekonomiska och rättsliga karaktär betraktas som inkomst för mottagaren och beskattas som kapitalinkomst.

Det, att spararens egna medel med stöd av bestämmelserna i Finlands interna lagstiftning betraktas som skattepliktig inkomst när de lyfts ska inte ge den nya staten där spararen har bosatt sig beskattningsrätt, utan beskattningsrätten för staten där han har bosatt sig ska utgå endast ifrån denna stats egna, nationella lagstiftning. I praktiken förutsätter detta att också i den nya staten, där spararen har bosatt sig, gäller motsvarande skatte- och privaträttsliga reglering av långsiktigt sparande som föreslagits i Finland och som likställer uttag av egna medel med inkomst i skattehänseende.

En utbetalning baserad på avtal om långsiktigt sparande blir beskattad i den stat där spararen är bosatt endast om landets nationella lagstiftning innehåller bestämmelser som berättigar till att beskatta en dylik utbetalning. I till exempel Finlands lagstiftning ingår inte för närvarande motsvarande bestämmelser. Faran för nollbeskattning är påtaglig.

Också faran för kringgående av skatt är evident. Om sparmedlen överförs till en annan medlemsstat innan pensionstiden börjar kan det medföra att utbetalningarna de facto blir helt obeskattade.

Domstolen har konsekvent lämnat utan avseende betydelsen av det argument som medlemsstaterna ofta har framfört, enligt vilket skattemyndigheterna i den stat där den skattskyldige är bosatt har svårt att i gränsöverskridande situationer få information om utbetalningar i källstaten varifrån inkomsten erhållits eller övriga uppgifter som är nödvändiga för att verkställa beskattningen och sköta övervakningen.

Domstolen har typiskt hänvisat till medlemsstaternas möjlighet att genom att vädja till rådets direktiv 77/799/EEG av den 17 december 1977 om ömsesidigt bistånd mellan medlemsstaternas behöriga myndigheter i fråga om direkt beskattning och skatter på försäkringspremier få alla sådana uppgifter från en annan medlemsstats behöriga myndigheter som behövs för att få inkomstskatterna korrekt fastställda. Denna aspekt som domstolen i regel refererar till är emellertid inte tillämplig i nämnda situationer, eftersom en medlemsstat, vars skattelagstiftning inte erkänner betalning baserad på ett avtal om långsiktigt sparande som beskattningsobjekt, inte heller har haft någon orsak att inta i sin interna lagstiftning sådana bestämmelser som skulle förplikta tjänsteleverantörer som driver rörelse på dess territorium att tillhandahålla skatteförvaltningen den information som finska skatteförvaltningen behöver för sin övervakning. Sådana uppgifter skulle alltså inte finnas tillgängliga.

Enligt regeringens uppfattning är det med avseende på EG-fördraget godtagbart att den föreslagna skattemässiga behandlingen tillämpas på avtal om långsiktigt sparande som ingåtts med tjänsteleverantörer verksamma endast i Finland, trots att lösningen inskränker på de grundläggande rättigheterna.

6 Propositionens konsekvenser

6.1 Allmänt

Med tanke på samhällsekonomin är verkningarna av individuellt långsiktigt sparande i stort sett de samma som i fråga om kollektiv fondering av arbetspensioner. Sparandet innebär att man avstår från att konsumera just nu. Pensionsinstitutet placerar medlen vidare via finans- och fastighetsmarknaden. I det skede då pensionen börjar betalas ut får staten tillbaka skattekrediten som uppstått i samband med att premierna avdragits inklusive avkastningen. Det är alltså fråga om att uppskjuta konsumtion och beskattning på framtiden.

Lönsamheten i pensionsinstitutets placeringsverksamhet är för sin del beroende av hur mycket man med hjälp av fondering av arbetspensionerna kan motverka till att pen-

sionsavgifterna stiger och skattesatsen därmed skärps. Vid individuellt långsiktigt sparande bundet i placeringar är på motsvarande sätt avkastningen från placeringsobjekten avgörande för hur mycket individuellt pensionssparande ökar spararens möjligheter att konsumera under pensionstiden.

Det finns inte uppgifter att tillgå om hur stor del av det långsiktiga, bundna sparandet sker på bekostnad av konsumtionen och hur stor del på bekostnad av övrigt sparande. Skattestödsräkylerna bygger på antagandet att långsiktigt sparande till största delen sker på bekostnad av övrigt sparande.

6.2 Konsekvenser för företagen

Den föreslagna lagen om långsiktigt bundet sparande, i synnerhet om samma skatteincitament som för pensionsförsäkringar iaktas för långsiktigt bundet sparande, skulle få inlåningsbankerna, värdepappersföretagen och fondbolagen att utöka sitt serviceutbud och därmed ha gynnsam inverkan på deras affärsverksamhet. Dessutom skulle en ökad konkurrens allmänt taget vara ägnad att effektivisera verksamheten på marknaden.

En ökad konkurrens kan emellertid leda till att efterfrågan på frivilliga individuella pensionsförsäkringar sjunker i någon mån. Detta har dock inte ansetts medföra någon större verkan. Pensionsförsäkringarna innehåller nämligen sådana drag, såsom möjlighet till skydd för dödsfall som avviker från sparsumman, som inte kan bindas till andra produkter för långsiktigt sparande. De totalekonomiska verkningarna av eventuella branschglidningar minskar på grund av att största delen av både de livförsäkringsbolag, som erbjuder pensionsförsäkringar, och sådana företag för finansiella tjänster, som kan tillhandahålla de föreslagna nya sparavtalen, de facto hör till samma koncerner.

6.3 Konsekvenser för hushållen

I och med att skattestödet för pensionssparande utvidgas till att gälla även långsiktigt avtalsbaserat sparande enligt förslaget får spararen bättre möjligheter att konkurransutsätta tjänsteleverantörerna. Reformen ökar konkurrensen på marknaden för pensionsspa-

rande och kostnaderna för pensionssparprodukter förväntas sjunka. De reducerade kostnaderna och marknadsföringen av nya sparprodukter kommer sannolikt att leda till att mängden avdragsgilla pensionsinbetalningar på nya sparkonton ökar.

6.4 Könskonsekvenser

Sparande i frivilliga pensionsförsäkringar har ökat bland såväl män som kvinnor, men andelen kvinnor som sparare har vuxit i förhållande till männen. Enligt skatteförvaltningens uppgifter för 2007 hade 450 000 personer besparingar i en pensionsförsäkring som berättigade till avdrag. Andelen pensionssparare bland kvinnorna har ökat från sju procent till 11 procent och bland männen från sju procent till nio procent under åren 2002—2007. Den ordinära sparsumman har däremot sjunkit. Efter reformen 2005 betalade spararna försäkringspremier i medeltal en tredjedel mindre än tidigare. År 2007 uppgick den genomsnittliga sparsumman som berättigade till avdrag för kvinnorna till omkring 1 060 euro och för männen till 1 210 euro när motsvarande årliga besparingar 2004 uppgick till i medeltal 1 530 euro för kvinnorna och 1 810 euro för männen.

Männens årliga besparingar i en pensionsförsäkring är i genomsnitt större än för kvinnorna, vilket åtminstone delvis beror på att männens inkomster i genomsnitt är högre än för kvinnorna. De mest aktiva spararna finns i åldersgruppen 30—59 år. Av kvinnorna i denna åldersgrupp sparade närmare en fjärdedel och av männen en femtedel i en frivillig pensionsförsäkring under 2007. Endast två procent av dem som var under 30 år och över 60 år gjorde avdrag för försäkringspremier 2007. Jämfört med uppgifterna för 2002 har de årliga besparingarna minskat i åldersgruppen 40—60 år för kvinnorna med en tredjedel och för männen med över 40 procent, när åter de genomsnittliga besparingarna för personer över 60 år har stigit med över 60 procent för kvinnor och med en tredjedel för män.

De föreslagna ändringarna antas inte i nämnvärd grad inverka på skillnaderna mellan kvinnor och män i fråga om deras sparande. En utvidgning av skattestödet till att

omfatta långsiktigt sparande ändrar inte på skatteincitamenten. Dock kommer sannolikt höjningen av åldersgränsen liksom även förlängningen av återbetalningstiden att inverka på sparbetendet på grund av skillnaderna mellan könen i anknytning till hälsotillståndet och den förväntade livslängden. Det är emellertid svårt att uppskatta i vilken mån dessa egenskaper kommer att inverka på sparbetendet och forskningsresultat av denna typ finns inte tillgängliga från Finland. Det finns inte heller uppgifter om i vilken omfattning makar betalar pensionsförsäkringspremier för den andra maken.

6.5 Konsekvenser för den offentliga ekonomin

Konsekvenser för statsfinanserna

Enligt en utredning som utförts vid Statens ekonomiska forskningscentral (VATT) om tjänster i samband med inkomstfördelningen 2006 utgjorde avdragen för premierna för frivilliga pensionsförsäkringar cirka 490 miljoner euro. De frivilliga pensionsförsäkringarnas popularitet har under de senaste tio åren vuxit tämligen konstant, i synnerhet under de första åren av decenniet. När skatteförmånen utvidgas att omfatta nya produkter kommer sparandet antagligen att öka ytterligare. Däremot bromsar det långsiktiga sparandets bindande karaktär en alltför övergripande förändring.

Verkningarna av frivilligt individuellt pensionssparande på den offentliga ekonomin är av samma typ, oberoende av om sparandet sker via en pensionsförsäkring eller enligt LS-lagen. Om premieinkomsterna ökar från de nuvarande med 50 miljoner euro, alltså med omkring 10 procent, skulle den direkta inverkan på inkomstskatteintaget bli 14 miljoner euro, av vilket statens andel skulle bli 12 miljoner euro. Denna skattekredit återkrävs i samband med att pensionerna lyfts. En kalkyl som endast beaktar skatteavdragen och beskattningen av pensionerna ger inte rätta bilden av förlusterna i det faktiska skatteintaget, för även den uteblivna inkomsten från alternativa placeringsobjekt måste beaktas. De totala verkningarna är således en följd

av många faktorer som är delvis svåra att bedöma.

Sparandets totala inverkan på skatteintäkterna under ett bestämt år fås genom att man räknar ut skatteförlusternas och skatteintäkternas diskonterade nuvärde. Skatteintäkternas ändrade nuvärde beror på avkastningen från sparsumman samt vilken diskonteringsränta som använts.

De nedan redovisade uppskattningarna bygger på kalkyler som VATT har uppgjort utifrån materialet för 2006. I kalkylerna har tillämpats två alternativa graderingar för räntabiliteten på det totala kapitalet, fem och tre procent. Nivåerna för räntabiliteten har valts utifrån de tal som presenterats i flera utländska undersökningar. Talen för avkastningen på det totala kapitalet är nettoinkomsterna efter avdragen för kostnaderna. Avkastningen på det totala kapitalet vid aktiefondssparande har uppskattats till fem procent efter avdragen för kostnaderna och till tre procent för övrigt fondsparande. Däremot kan man utgå ifrån att såväl ifrågavarande tal för avkastningen som statens diskonteringsränta inkluderar inflationen och i så fall behöver dess inverkan inte beaktas separat. Kalkylerna baserar på antagandet att i och med reformen överförs normalt beskattat sparande till nya, skattestödda objekt och att det inte blir fråga om något nytt sparande.

Kalkylerna bygger på antagandet att långtidsspararnas åldersstruktur motsvarar åldersstrukturen hos dem som 2006 hade betalat premier för frivilliga pensonsförsäkringar. Dessutom har det beaktats att äldre pensions-sparare realiserar sina sparmedel redan efter ett antal år när yngre sparare fortsättningsvis kan ha decennier kvar för att realisera sina sparmedel. Antagandet är att personerna realiserar sina sparmedel vid 67 års ålder.

Räntabiliteten på det totala kapitalet i fråga om en alternativ placering har beräknats bli den samma som vid långsiktigt sparande. I praktiken kan dock avkastningen på det totala kapitalet variera. En alternativ placering har beräknats uppgå till ett belopp motsvarande 72 procent av en sparsumma med skattestöd. Spararna antas således ha sparat lika mycket mindre som beloppet för avdraget i skatteförmånen. Också här antas realiseringen av sparmedlen ske i 67-årsåldern.

Ett växande antal betalningar som får dras av reducerar skatteintäkterna från avkastningen på det totala kapitalet på båda av de nivåer som presenterades ovan. På en nivå med större avkastning på det totala kapitalet blir förlusten i skatteintäkter mindre än för avkastningen på en lägre nivå. Detta beror på den större skillnaden i avkastningen jämfört med diskonteringsräntan och på att intäkterna till staten från skattekrediten är bättre än utifrån en lägre förväntad avkastning.

Kalkylerna är ytterst känsliga i fråga om det förväntade resultat som diskonteringsräntan bygger på. VATT:s kalkyler grundar på den ränteprocent som enligt EG-kommissionens rekommendation tillämpas på kalkyler för statliga stöd. I kalkyler som uppgjordes i april innevarande år var diskonteringsräntan under en period med exceptionellt låg räntenivå 2,74 procentenheter. När man tillämpar denna ränteprocent skulle en ökning av inbetalningarna med 50 miljoner euro medföra skatteförluster till ett nettobelopp upp till 4,7 miljoner euro utifrån en förväntad avkastning på tre procent och 2,9 miljoner euro enligt en fem procents förväntad avkastning.

Enligt de kalkyler som uppgörs 2007 på basis av då gällande rekommendation från kommissionen om en förväntad diskonteringsränta på 4,6 procent att tillämpas i analysen av statliga stöd skulle en ökning av inbetalningarna med 50 miljoner euro medföra skatteförluster upp till 7,9 miljoner euro utifrån en förväntad avkastning på tre procent och 7,5 miljoner euro enligt en förväntad avkastning på fem procent.

Kommissionen har godkänt en ny metod för att fastställa diskonteringsräntan, som har trätt i kraft 2008. Den nya metoden grundar på 12 månaders IBOR-räntan som kan ökas med en marginal av högst en procentenhet beroende på företagets kreditvärdighet och vilken säkerhet det ställer. Diskonteringsräntan fastställs alltså mer än tidigare utifrån marknadsprincipen.

Konsekvenser för kommunekonomin

Avdraget som beviljas från förvärvsinkomsterna i form av underskottsgottgörelse för premierna för frivilliga individuella pen-

sionsförsäkringar reducerar intäkterna vid kommunalsbeskattningen, men den skatt på kapitalinkomster som tas ut i det skede som sparmedlen betalas ut tillfaller helt och hållet staten. På basis av statistiken över debiterade skatter 2007 var skatteeffekten av avdragen som uppgick till sammanlagt 464 miljoner euro totalt 128,5 miljoner euro. På denna grund beviljades underskottsgottgörelse som avdrag från skatten på förvärvsinkomster till ett belopp om 89,3 miljoner euro. Av detta belopp gällde 14,9 miljoner euro skatterna till kommunerna. Avdraget för underskottsgottgörelsen görs i första hand från inkomstskatten till staten.

En ökning av avdragen för pensionsförsäkringspremier med 50 miljoner euro skulle sålunda minska kommunernas skatteintäkter i en situation motsvarande läget 2007 med 1,6 miljoner euro.

7 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid finansministeriet. Den sändes på remiss till följande organ: justitieministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, Finlands Bank, Finansinspektionen, Pensionsskyddscentralen, Folkpensionsanstalten, Konkurrensverket, Konsumentverket, Statens ekonomiska forskningscentral, Skatteförvaltningen, Akava ry, Finlands näringsliv rf, Näringslivets forskningsinstitut - ETLA, Pensionsstiftelseföreningen - PSF rf, Finansbranschens Centralförbund rf, Centralhan-

delskammaren, Föreningen CGR rf, Kuluttajat - Konsumenterna ry, Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf, NASDAQ OMX Helsinki Oy, Aktiespararnas Centralförbund rf, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Finlands Konsumentförbund rf, Børsstiftelsen i Finland, Ekonomiadministrationsförbundet i Finland rf, Finlands försäkringsmäklarförbund rf, Suomen Veroasiantuntijat ry, Företagarna i Finland rf, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf, Arbetspensionsförsäkrarna TELA rf, Försäkrings- och finansiärernas delegation, delegationen för de riksomfattande pensionärsorganisationerna VENK och Skattebetalarnas Centralförbund rf. I den fortsatta beredningen har de synpunkter som remissorganen framfört i mån av möjlighet beaktats.

Ärendet har behandlats i delegationen för kommunalekonomi och kommunalförvaltning.

8 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till den proposition med förslag till lag om långsiktigt bundet sparande och vissa lagar som har samband med den som samtidigt är under behandling.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2010 och avses bli behandlad i samband med den.

DETALJMOTIVERING

1 Motiveringar till lagförslagen

1.1 Inkomstskattelag

10 §. Inkomst som förvärvats i Finland. I paragrafen föreskrivs med hänsyn till begränsat skattskyldiga med inkomster som anses förvärvade i Finland.

Till förteckningen fogas en ny 11 punkt om utbetalning baserad på långsiktigt sparavtal. Således beskattas den som har bott i Finland och som då har avdragit inbetalningar enligt långsiktigt sparavtal i beskattningen för utbetalningar som personen senare tar emot efter

att ha flyttat från landet. I paragrafens 5 punkt föreskrivs på motsvarande sätt om att pension baserad på en pensionsförsäkring som tecknats i Finland räknas som inkomst från Finland.

Som ny 12 punkt fogas till förteckningen en bestämmelse om pensionsinkomst eller annan utbetalning som har erhållits på grundval av en frivillig individuell pensionsförsäkring i en annan stat. Med stöd av bestämmelsen har Finland rätt att beskatta också frivillig pension som en utländsk försäkringsanstalt betalar till en begränsat skattskyldig person. Det beror på innehållet i och tolkningen

av skatteavtalet mellan Finland och den begränsat skattskyldiges hemstat om Finland verkligen kan använda denna på nationella bestämmelser baserade beskattningsrätt.

Avsikten är att pension baserad på frivillig individuell pensionsförsäkring, som tecknats av den skattskyldige själv, med avseende på Finlands beskattningsrätt ska ha samma ställning som arbetspensioner och frivilliga pensioner baserade på arbetsförhållande. Som inkomst som förvärvats i Finland anses nämligen med stöd av momentets nuvarande 5 och 4 punkt bl.a. pensionsinkomst baserad på arbete som huvudsakligen utförts i Finland för en arbetsgivare i landet. När bestämmelsen tillämpas är det oviktigt huruvida den arbetsbaserade pensionen betalas på grundval av pensionsförsäkring eller huruvida den eventuella försäkringen har tecknats i en annan stat. Enligt de nämnda lagrummen anses således pension som en utländsk försäkringsanstalt betalar till en begränsat skattskyldig under nämnda förutsättningar vara inkomst som förvärvats i Finland.

Den centrala principen för den skattemässiga behandlingen av pensioner baserade på pensionsförsäkringar är att pensionsinkomsten som motvikt till rätten att avdra försäkringspremier bör vara skattepliktig. Finlands beskattningsrätt i de nämnda situationerna är dock motiverad endast om den skattskyldige har avdragit premierna för den försäkring han har tecknat i finsk beskattning. I övrigt hör grunderna och intresset för att beskatta inkomsten till den stat eller de stater i vilkas beskattning premierna också har avdragits. Därför tillämpas bestämmelsen på pensionsinkomst endast till den del försäkringspremierna har avdragits i finsk beskattning.

34 a §. *Utbetalning baserad på frivillig individuell pensionsförsäkring och på långsiktigt sparavtal.* Paragrafen om beskattning av försäkringsutbetalningar baserade på individuell pensionsförsäkring kompletteras med motsvarande bestämmelser om beskattning av utbetalning baserad på sparavtal enligt LS-lagen.

I skattelagstiftningen omnämns sparavtalet som långsiktigt sparavtal. Belopp som betalas ut enligt det beskattas som kapitalinkomst. Sådana utbetalningar är samtliga belopp som tjänsteleverantören betalar för spar-

medlen till spararen eller till en annan som har rätt till medlen oavsett grunden för utbetalningen. Återbetalningen av sparmedlen ska regelmässigt ske i avtalsenliga poster under 10 års tid efter att den som har rätt till medlen har nått den utsatta åldern. Som kapitalinkomst beskattas också återbetalning av sparmedel när spararen i vissa situationer tar ut medlen före pensionsåldern. Om en tjänsteleverantör gör utbetalningar i strid med bestämmelsen, räknas inkomsten som förhöjd kapitalinkomst.

I fråga om pensionsförsäkringar kompletteras bestämmelsen för tydlighetens skull med ett omnämnande om beskattning av belopp erhållet genom återköp som kapitalinkomst.

I paragrafens 1 mom. nuvarande omnämnande om försäkringstagare, som kan vara den skattskyldige eller dennes make, liksom omnämmandet om familjepension för vissa nära anhöriga stryks på grund av att utbetalning för frivillig individuell pensionsförsäkring enligt det föreslagna momentet alltid beskattas som kapitalinkomst oavsett släktskapsrelationen mellan försäkringstagaren eller den försäkrade och pensionstagaren. Eftersom skattestödet fortfarande ska inriktas på sparande till förmån för spararen själv eller dennes nära anhöriga, räknas pensioner och utbetalningar till andra som deras inkomst förhöjd enligt 2 mom.

Eftersom försäkringstagarens rätt att välja förmånstagare inte kan begränsas utan brott mot principen om avtalsfrihet, är det ändamålsenligast att avgränsa skattestödet genom beskattningen. Enligt momentet räknas en utbetalning som på grundval av en förmånstagarbestämmelse tillfaller en annan än den personkrets som definieras i bestämmelsen som kapitalinkomst förhöjd med 20 procent. Personkretsen omfattar dem vilkas pension enligt det nuvarande 1 mom. beskattas som kapitalinkomst. Dessutom utvidgas personkretsen så att den också omfattar de övriga anhöriga enligt 34 § 3 mom. 2 punkt. I den sistnämnda bestämmelsen definieras de personer för vilka livförsäkringsersättning som ska betalas i ett för allt är skattepliktig endast i fråga om avkastningen. Att ta ut förhöjd skatt på familjepension till de nämnda anhöriga kan inte anses skäligt.

Om ingen förmånstagarbestämmelse finns, räknas sparmedel som efter spararens död tillfaller dödsboet som dödsboets kapitalinkomst utan förhöjning enligt paragrafens 6 mom.

En bestämmelse med avseende på situationer då premier inte har avdragits i finsk beskattning blir 3 mom. i paragrafen. I så fall påförs inte förhöjning enligt paragrafens 2 mom.

Paragrafens nuvarande 2 och 3 mom. blir 4 och 5 mom. Innehållet i paragrafens nuvarande 4 mom. flyttas till 34 a §.

Som 6 mom. tillfogas en bestämmelse om beskattning av avkastning på sparmedel som placerats enligt långsiktigt sparavtal.

Enligt principerna för beskattning av premierat långsiktigt sparande baserat på den s.k. EET-principen beskattas avkastning av sparmedel inte under spartiden. Det genomförs tekniskt genom senareläggning av beskattningen så att dessa avkastningar med avdrag av överlåtelseförlusten och annan förlust räknas som inkomst som del av den utbetalning som senare betalas på grundval av avtalet. Det handlar inte om en bestämmelse om redovisning av skattepliktig inkomst utan om en norm som uttrycker en tanke om periodisering. Skattepliktig kapitalinkomst är de belopp som tjänsteleverantören betalar kunden för sparmedlen och endast dessa belopp. Det skattepliktiga beloppet sänks således också av det arvode som tjänsteleverantören tar ut om det har tagits ut av sparbeloppet. Likaså kan övriga omkostnader tas ut av sparbeloppet, t.ex. eventuell överlåtelseskatt på anskaffning av värdepapper.

Att enligt förslaget beskatta verksamhetsresultat som en del av en senare pensionslik utbetalning innebär för sin del att omkostnader eller förluster som gäller medel förvaltade enligt långsiktigt sparavtal inte kan avdras från inkomst av spararens eller den till medlen berättigades övriga placeringar eller inkomstförvärvande.

Det beskrivna förfarandet lämpar sig inte för deponeringar som omfattas av källskatt på ränteinkomst och för räntor på masskuldebrev, eftersom källskatten är en slutgiltig skatt. I fråga om dem tas en särskild bestämmelse om skattefrihet in i lagen om källskatt på ränteinkomst (1341/1990).

Avkastning på sparmedlen omfattas inte heller av förskottsuppbörd. Behövliga bestämmelser tas in i Skatteförvaltningens anvisningar.

Skattefriheten kan naturligtvis inte gälla avkastning från en annan stat till den del källstaten har rätt att beskatta. Avkastningen av utländska värdepapper blir som följd av det föremål för en finansiell dubbel beskattning då utbetalningen enligt sparavtalet senare beskattas till fullt belopp. Att slopa dubbel beskattning enligt lagen om undanröjande av internationell dubbelbeskattning (1552/1995) är inte möjligt i praktiken eftersom beskattning av avkastning, t.ex. dividendinkomst i Finland som en del av beskattning av utbetalning enligt avtal inte kan komma på fråga som inkomst under samma skatteår för vilket källstaten har tagit ut källskatt för dividenden.

Att gottgöra skatt som källstaten har påfört en dividend eller annan inkomst i Finlands beskattning är uteslutet också på grund av att en tjänsteleverantör är skyldig att omplacera placeringsobjektens influtna avkastning. När medlen på så sätt för den skattskyldiges del och till dennes förmån är omplacerade, handlar beskattningen av det belopp som tjänsteleverantören senare efter realiseringen av placeringsmedlen betalar ut inte om att två gånger beskatta den "samma inkomst" som avses i lagrummet.

I paragrafens 7 mom. föreskrivs om beskattning av utbetalning som dödsboets eller testamentstagarens kapitalinkomst sedan spararen eller annan person med rätt till medlen har avlidit.

Medlen räknas som inkomst enligt värdet på dödsdagen och inte enligt t.ex. värdet den dag då tjänsteleverantören överlåter medlen till dödsboet. Medlen värdesätts således enligt samma värde som vid arvsbeskattning.

34 b §. Särskilda bestämmelser om beskattning av utbetalning baserad på pensionsförsäkring och långsiktigt sparavtal. I det nya 34 b § 1 mom. ingår en bestämmelse som motsvarar det nuvarande 4 mom. i 34 a § om förfarande då pension betalas ut under kortare tid än föreskrivet eller pensionen eller annan utbetalning betalas under uppfyllelse av andra uttagsförutsättningar än de som föreskrivs i 54 d § 2 mom. Ett motsvarande förfarande

rande, enligt vilket det utbetalade beloppet räknas som inkomst förhöjd med 50 procent, tillämpas på motsvarande sätt på beskattning av en utbetalning baserad på ett långsiktigt sparavtal.

I paragrafens 2 mom. ingår en bestämmelse genom vilken det säkerställs att det inte leder till avbrott i utbetalningen av pension om en höjning av pensionsåldern träder i kraft efter att den skattskyldige har avgått med frivillig pension. Pension kan i så fall betalas ut som om pensionsåldern inte hade höjts.

I paragrafens 3 mom. ingår en specialbestämmelse med avseende på situationen att rätten till pension eller utbetalning eller sparmedel enligt långsiktigt sparavtal överläts eller pantsätts. Genom bestämmelsen begränsas möjligheterna att kringgå uttagsbegränsningarna genom att överlåta eller pantsätta rätten enligt pensionsförsäkring eller långsiktigt sparavtal. Arrangemanget innebär att medel från mottagaren av överlåtelsen eller pantsättningen räknas som den mottagande försäkrades, spararens eller till medlen berättigades inkomst förhöjd enligt 1 mom. Om medlen räknas som inkomst baserat på pantsättning, ska den förmån som senare tas ut inte på nytt räknas som den skattskyldiges inkomst utan från beloppet avdras det belopp som räknas som inkomst utifrån pantsättningen. Förhöjningen avdras dock inte eftersom den i så fall förlorar effekten som sanktion. Bestämmelsen effektiviserar förbudet mot pantsättning och överlåtelse enligt 16 § i förslaget till lag om långsiktigt bundet sparande.

I paragrafens 4 mom. föreskrivs om skattepåföljder i samband med utmätning. I 54 § i lagen om försäkringsavtal föreskrivs om förutsättningarna för att utmäta en avtalsbaserad rättighet. En motsvarande bestämmelse ingår i förslaget till lag om långsiktigt bundet sparande.

Som följd av utmätning används beloppet efter realisering av sparmedel till förmån för borgenärerna. På så sätt räknas det belopp som används till den skattskyldiges förmån med stöd av 4 mom. som hans kapitalinkomst. Det samma gäller belopp som räknas honom till godo på annat sätt än i samband med utmätning. Av de övriga tillämpningssituationer som Finlands lagstiftning känner

till aktualiseras främst återbetalning av sparmedel till spararens konkursbo.

Situationen enligt momentet handlar inte om att ta ut medel enligt 1 mom. som skulle kräva att det belopp som räknas som inkomst skulle behöva höjas.

I paragrafens 5—8 mom. föreskrivs om beskattning när försäkringstagaren eller spararen byter försäkringsgivare eller tjänsteleverantör. I 14 § i LS-lagen föreskrivs om byte av tjänsteleverantör i fråga om långsiktiga sparavtal. Enligt paragrafen kan spararen säga upp ett sparavtal om han eller hon har träffat ett annat sparavtal eller ett till syftet motsvarande försäkringsavtal och de influtna sparmedlen överförs direkt till den tjänsteleverantör eller försäkringsgivare som är part i det nya avtalet. I lagen om försäkringsavtal ingår för närvarande ingen motsvarande bestämmelse som möjliggör överföring.

Enligt det föreslagna 5 mom. anses den skattskyldige inte ha fått pension eller annan utbetalning när spararen eller försäkringstagaren säger upp avtalet och ingår ett nytt avtal som uppfyller förutsättningarna för rätten att avdra inbetalningar enligt 54 d § med tjänsteleverantören eller försäkringsanstalten. Förutsättningen är att sparmedlen överförs direkt till en motsvarande tjänsteleverantör eller försäkringsgivare som står som part i det nya avtalet.

I paragrafens 6 mom. föreskrivs om situationer då den föregående tjänsteleverantören eller försäkringsgivaren i samband med överföringen av sparmedlen har verkställt förskottsinnehållning på dem. Det kan bli aktuellt ifall det råder oklarhet om huruvida avtalet eller den nya tjänsteleverantören eller försäkringsanstalten uppfyller de förutsättningar under vilka sparmedlen kan överföras utan inkomstbeskattningspåföljder. Den som överför medlen bör för att undvika påföljder av försummelse av förskottsinnehållning iaktta försiktighet vid bedömningen av huruvida förutsättningarna uppfylls.

Om förskottsinnehållning har verkställts men den försäkrade eller spararen anser att medlen inte till följd av överföringen bör räknas som hans inkomst och att förskottsinnehållningen således har verkställts på felaktiga grunder, kan han med stöd av 22 § i lagen om förskottsuppbörd (1118/1996) kräva

av Skatteförvaltningen att förskottsinnehållningen återbärs. Det bör anses att förskottsinnehållningen på den skattskyldiges begäran kan återbäras till den nya försäkringsgivaren eller tjänsteleverantören. Med stöd av det föreslagna 6 mom. anses sparmedlen då överförda enligt 5 mom. direkt till tjänsteleverantören eller försäkringstagaren.

Den skattskyldige kan undgå förskottsinnehållning genom att lämna en tillförlitlig utredning till den försäkringsgivare eller tjänsteleverantör som överför medlen om att utbetalningen inte i samband med överföringen bör räknas som hans inkomst. Vid behov kan den skattskyldige ansöka om bindande förhandsavgörande hos Skatteförvaltningen med stöd av 45 § i lagen om förskottsuppbörd.

I paragrafens 7 mom. ingår en sanktionsbestämmelse för den händelse att den nya avtalsparten är en annan än den som nämns i 4 mom. eller att förutsättningarna för rätten att avdra inbetalningarna enligt 54 d § inte uppfylls. I så fall räknas sparkapitalet förhöjt med 50 procent som den försäkrades eller spararens skattepliktiga kapitalinkomst. Skattepåföljden inriktas på den försäkrade eller spararen också om rätten till pension eller utbetalning gäller maken, eftersom bara försäkringstagaren eller spararen kan disponera avtalet.

Ett belopp motsvarande det belopp som räknas som inkomst räknas inte som inkomst på nytt när pensionen eller en annan utbetalning senare betalas enligt avtal. Den förhöjda andelen avdras dock inte heller då från det belopp som ska betalas.

Utöver det egentliga sparbeloppet omfattas ett belopp som enligt 1, 3 eller 7 mom. räknas som den skattskyldigas inkomst av förskottsinnehållning. För att säkerställa att förskottet innehålls till rätt belopp ska den som betalar enligt kravet på adekvat förskottsinnehållning av utbetalningen till den skattskyldige innehålla ett belopp som motsvarar andelen enligt skattesatsen för kapitalinkomster av det belopp som ska räknas som inkomst. Det här gäller också om den som tar emot utbetalningen är begränsat skattskyldig, om inte annat följer av ett skatteavtal mellan Finland och den stat där den begränsat skattskyldige bor. Behövliga bestämmelser i

ärendet utfärdas genom Skatteförvaltningens beslut.

Om mottagaren enligt skatteavtalet bor utanför Finland, beror möjligheten att effektivt verkställa sanktionen delvis på innehållet i skatteavtalet mellan Finland och den försäkrades nya hemstat. För belopp som har betalats till den försäkrade i strid mot skattebestämmelserna lämpar sig uppenbarligen artikeln om pensionsinkomst i skatteavtalen. Om beskattningsrätten endast tillfaller källstaten kan Finland effektivt genomföra sanktionen. Om beskattningsrätten är delad och skattens maximibelopp är begränsat i avtalet vilket är ovanligt antas skattesanktionen inte gå att genomföra effektivt. Om beskattningsrätten tillfaller hemstaten, antas Finland inte i några som helst avseenden kunna ta ut skatt på belopp som betalats ut här.

I paragrafens 8 mom. ingår en särskild bestämmelse om kringgående av skatt vars syfte är att förhindra en ogrundad skattefördel av överföring av sparmedel till en annan stat till följd av utnyttjande av skillnader mellan skattelagstiftningen i den stat där försäkringsanstalten har sitt hemvist och Finland, och bestämmelserna om skatteavtal. När förutsättningarna för att tillämpa bestämmelsen uppfylls förfar man enligt 7 mom. De situationer som bestämmelsen är tänkt att tillämpas på beskrivs ovan i de allmänna motiveringarna.

Enligt 16 § i lagen om beskattningsförfarandet (1558/1995) är försäkringsanstalten eller tjänsteleverantören skyldig att meddela Skatteförvaltningen om överföring av ett sparbelopp. Utifrån meddelandet utreder Skatteförvaltningen i första skedet huruvida skatteavtalet mellan Finland och försäkringsanstaltens hemstat ger anledning att misstänka en avsikt att kringgå skatt. Vid behov utreds också innehållet i den nationella skattelagstiftningen i försäkringsanstaltens hemstat samt försäkringstagandens situation.

Bestämmelsen tillämpas på motsvarande sätt om en försäkring som har tecknats i en försäkringsanstalt med hemvist i EES-området eller överförts dit flyttas över till en annan medlemsstat.

Om försäkringstagaren inte längre bor i Finland måste han dock som begränsat skattskyldig betala skatt på det belopp som räknas

som hans inkomst. Beskattningen verkställs i enlighet med lagen om beskattningsförfarande.

Eftersom det handlar om en norm med karaktär av skatteflyktsbestämmelse vars tillämpningsförutsättningar det inte är skäligt att förutsätta att utbetalaren ska kunna bedöma, kan utbetalaren inte åläggas en skyldighet att verkställa förskottsnehållning som kunde användas till att betala skatten. Eventuell obetald skatt kan drivas in under loppet av en femårig preskriptionstid om den inte fås in tidigare med hjälp av internationell handräckning eller genom utmätning av medel som den skattskyldige eventuellt har i Finland.

Bestämmelsen avses framför allt vara förebyggande.

36 §. Skattefria försäkringsersättningar. I paragrafens 1 mom. 1 punkt definieras den personkrets vars försäkringsutbetalning betald som engångsersättning med anledning av den försäkrades död inte är skattepliktig inkomst. Punkten ändras så att den hänvisar till den personkrets som definieras i 34 § 3 mom. 1 punkt. Personkretsen utvidgas som följd av ändringen så att den också omfattar bröstsvingen till ett adoptivbarn.

I det nya 2 mom. som tas in i paragrafen föreskrivs om beskattning av försäkringsersättning baserad på skydd för dödsfall i anslutning till pensionsförsäkring. I avvikelse från huvudregeln enligt paragrafens 1 mom. är en sådan försäkringsersättning skattepliktig kapitalinkomst för mottagaren eller dödsboet, dock endast till ett belopp som motsvarar pensionsförsäkringens besparing. I fråga om den överskridande delen är försäkringsersättningen, då förutsättningarna enligt 1 mom. uppfylls, fortsättningsvis skattefri inkomst. Bestämmelsen tillämpas också på försäkringsersättningar i samband med pensionsförsäkring som tecknats av arbetsgivaren, som betalas till den försäkrades förmåntagare.

54 d §. Premier för frivilliga individuella pensionsförsäkringar och inbetalningar enligt långsiktiga sparavtal. Till paragrafen om rätt att dra av pensionsförsäkringspremier fogas hänvisningar till långsiktigt sparavtal så att rätten att dra av pensionsförsäkringspre-

mier på motsvarande sätt gäller inbetalningar enligt långsiktiga sparavtal.

Bestämmelserna i paragrafens 1 mom. tillämpas på motsvarande sätt också på inbetalningar enligt långsiktiga sparavtal. Liksom i fråga om pensionsförsäkringen får också inbetalningar enligt långsiktiga sparavtal avdras av den som har rätt till de utbetalningar som senare utbetalas enligt avtalet även om avtalet skulle ha ingåtts och inbetalningarna betalats av dennes make. Den försäkrade i försäkringsavtalet motsvaras i det långsiktiga sparavtalet av "den som har rätt till medlen". Momentet ändras dessutom så att kraven i fråga om åldern hos den som har rätt till medlen eller den försäkrade blir en förutsättning för att inbetalningarna ska vara avdragsgilla. Denne ska under skatteåret ha fyllt minst 18 år och inbetalningarna kan inte längre avdras efter det år då utbetalningen av pensionen eller annan utbetalning inleds. Om t.ex. utbetalningen av pension enligt en frivillig individuell pensionsförsäkring till den skattskyldige inleds år 2010, har denne inte rätt att dra av premierna för den eller någon annan frivillig individuell pensionsförsäkring eller inbetalningarna enligt ett avtal om långsiktigt sparande år 2011 eller därefter. Syftet med kraven är att betona arrangemangets karaktär av pensionssparande.

Paragrafens 2 mom. ändras så att pensionsåldern och återköpsgrunderna i pensionsförsäkringsavtalet tillämpas på motsvarande sätt på långsiktiga sparavtal. Momentet indelas för tydlighetens skull i två punkter.

I momentets 1 punkt ingår ett krav på pensionsålder som förutsättning för rätten till avdrag. Bestämmelsen ändras så att pension eller belopp baserade på långsiktiga sparavtal kan betalas ut tidigast när vederbörande har nått åldern för ålderspension enligt lagen om arbetspension. Med ålderspension avses inte förtida ålderspension. Pensionsåldern stiger på så sätt till 63 år och följer därefter utan separata lagstiftningsåtgärder åldersgränsen för ålderspension enligt lagarna om arbetspension i överensstämmelse med hur den eventuellt ändras senare. Med ålder för ålderspension avses i bestämmelsen den allmänna pensionsåldern, inte den lägre pensionsålder som faktiskt tillämpas på den skattskyldige enligt eventuella övergångsbe-

stämmelser i samband med ändringar i pensionslagarna.

Bestämmelsen om särskilda grunder för uttag blir momentets 2 punkt. Som ny grund för uttag tillfogas partiell invaliditet.

Bestämmelsen om att premier för pensionsförsäkring som betalas i ett för allt inte är avdragsgilla, som för närvarande ingår i paragrafens 2 mom., blir paragrafens 3 mom.

Bestämmelser om återbetalningstid och förbud mot överlåtelse och pantsättning av avtalsbaserad förmån blir nytt 4 mom. i paragrafen.

Återbetalningstiden förlängs från två till 10 år. I stället för de minst två årliga posterna som förutsätts i dag ska en post per år räcka. Det främjar spararens förutsättningar att finansiera t.ex. överraskande sjukdomsutgifter.

När återbetalningstiden förlängs finns det orsak att komplettera lagen med bestämmelser om det belopp som ska betalas årligen. I annat fall kunde kravet lätt kringgås genom att huvuddelen av besparingen tas ut under det första året och endast en nominell del av besparingen lämnas kvar för att tas ut under de återstående åren. Ändå kan det förutsettas att det årliga beloppet ska vara det samma varje år eftersom sparkapitalet varierar enligt hur värdet på de placerade medlen utvecklas.

Enligt förslaget ska det årliga maximibeloppet kopplas till beloppet på pensionsbesparingen och antalet återstående utbetalningsår. Av pensionsbesparingen utbetalas årligen den del som fås genom att det återstående sparbeloppet divideras med antalet återstående utbetalningsår. Således betalas under det första året en tiondel, varvid nio tiondelar återstår. Följande år kan en niondel av det återstående sparbeloppet tas ut, vilket motsvarar en tiondel av det ursprungliga beloppet i fall att pensionsbesparingens värde var det samma som under det första utbetalningsåret. Under det tredje sista utbetalningsåret kan en tredjedel betalas ut och under det näst sista utbetalningsåret kan hälften av det då återstående beloppet betalas ut.

Syftet med förbudet mot överlåtelse och pantsättning i momentets 2 punkt är att förhindra att kravet på återbetalningstid kringgås genom de nämnda rättsåtgärderna.

I paragrafens 5 mom. ingår en bestämmelse vars syfte är att sporra till uppskov med pensionsövergången. Den föreslagna återbetalningstiden på 10 år förkortas med två år för varje fullt år med vilket den skattskyldige efter uppnådd lagstadgad pensionsålder väntar med att börja ta ut den frivilliga pensionen eller de frivilliga besparingarna.

I praktiken tas frivillig pension ut först från det att den skattskyldige faktiskt avgår med arbetspension och inte vid den tidigaste möjliga tidpunkten. Det är inte skäligt att återbetalningstiden i dessa situationer uppskjuts, samtidigt som sannolikheten för att en åldrande person behöver medel för t.ex. sjukvårdsutgifter ökar.

En bestämmelse om rätt att avdra utbetalningar som hänför sig till dödsfallsförsäkring i samband med pensionsförsäkring blir paragrafens 6 mom. Avdragsrätten gäller bara dödsfallsförsäkring i samband med försäkringen, inte en helt separat risklivförsäkring, även om den skulle ha tecknats hos samma försäkringsanstalt.

En dödsfallsförsäkring bör anses hänföra sig till pensionsförsäkringen om dimensioneringen på premierna eller beloppet på försäkringsersättningen på något sätt är kopplade till pensionsförsäkringen, t.ex. så att beloppet på ersättningen för dödsfallsförsäkringen är en del av pensionsförsäkringens besparing.

En övervakningsfrämjande bestämmelse om att försäkringsanstalten och parter som erbjuder långsiktiga sparavtal ska förbinda sig att tillställa Skatteförvaltningen nödvändiga uppgifter blir 7 mom.

Om försäkringsanstaltens och långsiktiga sparavtal erbjudande tjänsteleverantörens skyldighet att lämna uppgifter ska föreskrivas i 15—17 § lagen om beskattningsförfarande.

De nuvarande 3 och 4 mom. blir paragrafens 8 och 9 mom.

Hänvisningen till 1 d § i den upphävda lagen om pension för arbetstagare i bestämmelsen som blir 8 mom. ersätts med en hänvisning till 7 § i den nya lagen om pension för arbetstagare, som till sakinnehållet motsvarar den nämnda upphävda 1 d §.

Till paragrafens 9 mom., där det föreskrivs om ett krav på försäkringsanstaltens hemvist som villkor för rätten till avdrag, fogas en

bestämmelse om motsvarande krav på en tjänsteleverantör som är part i ett långsiktigt sparavtal. Tjänsteleverantören ska ha hemvist eller fast driftställe i Finland.

58 §. Rän-teutgifter. Till paragrafens 5 mom. 2 punkt om rätt till avdrag för ränteutgifter fogas ett omnämnande om långsiktiga sparavtal som jämföras tillämpningen av bestämmelsen om pensionsförsäkring. I ingetdera fallen är ränteutgifterna avdragsgilla.

60 §. Underskott och förlust som hänför sig till kapitalinkomstslaget. Paragrafens 3 mom. justeras så att bestämmelsen liksom i fråga om pensionsförsäkringspremier också lämpar sig för inbetalningar enligt långsiktiga sparavtal. Om inbetalningarna inte kan avdras från kapitalinkomsterna kan den skattskyldige i stället med stöd av 131 a § avdra en del som motsvarar skattesatsen för kapitalinkomster från skatten på förvärvsinkomster.

68 §. Av arbetsgivaren betalda försäkringspremier. Paragrafens 2 mom. om behandling i arbetsgivarens beskattning av premier som arbetsgivaren betalar för frivillig individuell pensionsförsäkring som arbetsgivaren har tecknat för sin arbetstagarare justeras. Utgångspunkten är att förmånlig beskattning enligt 68 § tillämpas på försäkringsavtal som uppfyller förutsättningarna enligt 54 d §. Därför ändras 68 § 2 mom. så att det inte hänvisar till 54 d § 2 mom. utan till paragrafens 2, 4, 5 och 7 mom.

131 a §. Särskild underskottsgottgörelse. Bestämmelsen justeras så att den också kan tillämpas på inbetalningar enligt långsiktiga sparavtal.

Ikraftträdandebestämmelser. Lagen avses träda i kraft i början av 2010. Den tillämpas enligt 2 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i princip på försäkringspremier och pensioner som betalas efter lagens ikraftträdande. Bestämmelserna om dödsfallsförsäkringar i samband med pensionsförsäkring tillämpas endast på dödsfallsförsäkringar i samband med nya pensionsförsäkringar som har tecknats den dag propositionen har överlämnats till riksdagen eller senare. I andra fall skulle försäkringsersättningarna beskattas dubbelt då försäkringsersättningen är skattepliktig inkomst men försäkringspremierna inte har varit avdragsgilla i beskattningen.

I ikraftträdelsebestämmelsens 3 och 4 mom. ingår övergångsbestämmelser om bestämmelserna om förutsättningar för avdragsrätt på försäkringspremier. På pensionsförsäkringar som har tecknats den dag propositionen överlämnats till riksdagen eller senare tillämpas kravet på förhöjd pensionsålder redan innan lagen träder i kraft under 2009. På gamla avtal tillämpas det nya kravet på pensionsålder efter att övergångstiden på sju år har gått ut. Med undantag för pensionsålder tillämpas för gamla försäkringar i fråga om rätt att avdra premier de bestämmelser som gällt innan lagen trätt i kraft.

På frivilliga individuella pensionsförsäkringar som tecknats senast den 17 september 2009 kan således den ursprungligen avtalade pensionsåldern tillämpas till slutet av 2016 utan att det inverkar på rätten att avdra premierna.

Försäkringsbesparing som har inlutit innan lagen trädde i kraft eller inflyter av premier betalda före utgången av 2016 kan således betalas under den tid då pensionen enligt försäkringsavtalet ska betalas. Från början av 2017 förutsätter avdragsgillhet också i fråga om gamla avtal att pension av premier som inflyter efter det kan betalas som ålderspension tidigast när den försäkrade når pensionsålder enligt lagen om pension för arbetstagarare. För att försäkringspremierna ska vara avdragsgilla måste dock avtalsvillkoren ha ändrats i fråga om den nya besparingen så att kravet på åldersgräns blir uppfyllt.

I ikraftträdelsebestämmelsens 5 mom. ingår övergångsbestämmelser om pension eller annan utbetalning som betalas på grundval av gamla försäkringar. På gamla försäkringar tillämpas inte 34 b § 1 mom. om påföljder som tillämpas om pensionen eller annan utbetalning betalas i strid med föreskrivna förutsättningar. I stället tillämpas bestämmelserna i 34 a § 4 mom. Pensionen kan således t.ex. enligt den nuvarande definitionen på frivillig pensionsförsäkring i 34 a § 3 mom. i inkomstskattelagen betalas i upprepade poster halvårsvis eller med kortare mellanrum under den försäkrades eller förmånstagarens återstående livstid, eller under minst två års tid.

Att tillämpa de nämnda kraven enligt nya bestämmelser på gamla avtal har med avse-

ende på propositionens syften inte samma betydelse som kravet på pensionsålder. Särskilt ändring av utbetalningstiden innebär dessutom ett förhållandevis starkt ingrepp i försäkringstagarnas rättsliga ställning.

I ikraftträdandebestämmelsens 6 mom. föreskrivs om tillämpningen av den åldersgräns som utgör förutsättningen för tillämpningen av 68 § 2 mom. om av arbetsgivaren betalda premier för individuell frivillig pensionsförsäkring som betraktas som förvärvsinkomst. Premien ska, med stöd av det ovan nämnda momentet, inte betraktas som arbetstagarens förvärvsinkomst under förutsättning att de nämnda bestämmelserna i 54 d §, såsom kravet om ålderspensionsåldern, blir uppfyllda. Enligt det föreslagna 5 mom. tillämpas på försäkringar som tecknats innan propositionen överlätits åldersgränserna enligt de bestämmelser som gällde då lagen trädde i kraft.

Till reformen som gjordes år 2004 anknyter sig ikraftträdandebestämmelsen som trygga de till gamla försäkringarnas del att den utbetalda pension beskattas som förvärvsinkomst när det betalats från försäkringsmedlen och avkastning som influtit för den vid utgången av år 2005. De föreslagna ändringar inverkar inte på tillämpningen av ikraftträdandebestämmelsen, utan pension på grund av gamla försäkringar som har tecknats senast den 5 maj 2004 beskattas enligt den nämnda ikraftträdandebestämmelsen som en del av förvärvsinkomst.

1.2 Lag om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst

13 §. Paragrafen ändras så att belopp som betalas till en begränsat skattskyldig enligt ett långsiktigt sparavtal behandlas på samma sätt som pension som betalas enligt pensionsförsäkring. För tydlighetens skull nämns i bestämmelsen utöver pensionen också annan utbetalning som har betalats på grundval av pensionsförsäkring. Således beskattas ett belopp som enligt de särskilda uttagsprinciperna i 54 d § har betalats före pensionsåldern på samma sätt som själva pensionen. Det samma gäller givetvis belopp som eventuellt

har betalats ut i strid med bestämmelserna i 54 d § i inkomstskattelagen.

I de sistnämnda fallen räknas det uttagna beloppet som förhöjd kapitalinkomst för den skattskyldige.

1.3 Lag om källskatt på ränteinkomst

4 §. Undantag som gäller skatteplikt. En av de grundläggande principerna med stöd för långsiktigt sparande är att avkastningen under spartiden är skattefri. För att det ska gå att genomföra i situationer då sparmedel enligt avtal om långsiktigt sparande har placerats i källskattepliktiga depositioner och masskuldebrevslån, kompletteras paragrafen med en ny 3 punkt om skattefrihet vid källbeskattning för dessa depositioner och masskuldebrevslån.

De nämnda ränteinkomsterna betalas till bruttobelopp till tjänsteleverantören som placerar medlen i fastställda placeringsobjekt. De medel som fås genom realisering av placeringsobjekten betalar tjänsteleverantören senare till spararen.

1.4 Lag om skatt på arv och gåva

7 a §. till paragrafen fogas ett nytt 3 mom. Enligt det ska arvskatt alltid betalas på hela beloppet av försäkringsersättningen enligt en dödsfallsförsäkring som är ansluten till en frivillig individuell pensionsförsäkring upp till pensionsförsäkringens sparsumma. På den del av försäkringsersättningen som överstiger sparsumman ska 2 mom. tillämpas. På den del som överstiger pensionsförsäkringens sparsumma ska således bestämmas om skattefria delar i 2 mom. tillämpas. Frågan om när en dödsfallsförsäkring ska anses vara ansluten till en pensionsförsäkring ska avgöras på samma sätt som när det föreslagna nya 2 mom. i 36 § inkomstskattelagen tillämpas.

9 §. Till paragrafen fogas ett nytt 5 mom. Enligt det får inkomstskatt som föranleds av försäkringsersättning eller sparmedel enligt långsiktigt sparavtal som betalats efter det att den försäkrade eller den som har rätt till medlen har avlidit avdras från den egendom som tillfaller dödsoftet eller den skattskyldige.

1.5 Lag om beskattningsförfarande

15 §. *Utomståendes allmänna skyldighet att lämna inkomstuppgifter.* Paragrafens 1 mom. ska fogas bestämmelsen om skyldighet att lämna Skatteförvaltningen uppgifter om inkomster som hänför sig till långsiktigt sparavtal. Den tjänsteleverantören av långsiktigt sparavtal ska lämna Skatteförvaltningen årsanmälan om de skattepliktiga inkomster som baserar på långsiktigt sparavtal.

16 §. *Utomståendes allmänna skyldighet att lämna uppgifter om utgifter och avdrag.* Paragrafens 2 mom. om försäkringsanstalters skyldighet att lämna uppgifter till Skatteförvaltningen om inbetalade pensionsförsäkringspremier och rätten att avdra dem ändras så att motsvarande skyldighet att lämna uppgifter också gäller för inbetalningar enligt långsiktiga sparavtal.

Paragrafens 2 mom. föreslås bli ändrad också på grund av ändringen som hänför sig till stipendiater och som trädde i kraft vid ingången av år 2009. Enligt 1 a § i lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006) ska stipendiater som är bosatta i Finland och som arbetar med stöd av stipendium från Finland försäkra sig i Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt för ålderdom, arbetsoförmåga och dödsfall om vissa förutsättningar uppfylls. Stipendiaten ansluts även till grupplivförsäkringen enligt denna lag.

Enligt 17 § i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981) ska en stipendiat, som är skyldig att teckna en försäkring som motsvarar minimipensionskyddet enligt lagen om pension för lantbruksföretagare, för tiden för nämnda försäkring betala försäkringspremie för arbetsskadskydd enligt denna lag. Därmed kan stipendiat teckna en frivillig fritidsförsäkring enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

Enligt 6 § 1 mom. 1 punkten i inkomstskattelagen för gårdsbruk (543/1967) är bland annat premierna för obligatorisk pensionsförsäkring för den skattskyldige och medlemmar av hans familj, premier som betalats enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare och grupplivförsäkringspremier som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare (467/1969) avdragbara utgif-

ter för lantbruksinkomstens förvärvande och bibehållande. Enligt rättspraxis har försäkringspremier för fritidsförsäkring enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare varit avdragbara utgifter för lantbruksföretagare (HFD 1990 B 522).

Utomståendes allmänna skyldighet att lämna uppgifter ska vidgas så att försäkringsanstalterna samt utländska försäkringsanstalters representanter i Finland ska tillstålla Skatteförvaltningen behövliga uppgifter för beskattningen om obligatoriska grupplivförsäkringspremier samt olycksfallsförsäkringspremier enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare som har betalats av stipendiater som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare. Skatteförvaltningen ska presentera uppgifter om premierna i den förhandsifyllda skattedeklarationen som skickas ut till fysiska personer och inhemska dödsbon.

17 §. *Utomståendes allmänna skyldighet att lämna andra uppgifter.* Till paragrafen fogas som nytt 13 mom. bestämmelser om skyldighet för livförsäkringsbolag, inlåningsbanker, fondbolag och värdepappersföretag att lämna andra uppgifter än uppgifter om inkomst eller avdrag som gäller pensionsförsäkringsavtal och långsiktiga sparavtal. Uppgifter om uppsägning av ett sparavtal och överföring av sparmedel realiserar inte skattepliktig inkomst, utan uppgifter om den ska lämnas med stöd av 15 §. De uppgifterna behövs för verkställandet av beskattningen och skattetillsynen.

Enligt paragrafens 11 mom. ska Skatteförvaltningen ge närmare bestämmelser om uppgifter som ska ges samt tidpunkten och förfaringsättet för detta.

1.6 Lag om förskottsuppbörd

11 §. *Verkställande av förskottsinnehållning och tidpunkten för verkställandet.* En bestämmelse om förskottsinnehållningens belopp när besparingen av ett långsiktigt sparavtal i samband med uppsägning av avtalet blir överförd till en annan än en tjänsteleverantör eller försäkringsgivare som uppfyller förutsättningarna eller när det nya avtalet inte uppfyller förutsättningarna för avtalets innehåll blir nytt 3 mom. Det är viktigt att i såda-

na situationer genom skyldighet att verkställa förskotts innehållning säkerställa att skatterna inflyter.

Enligt paragrafens 1 mom. verkställs förskotts innehållning så att betalaren vid betalningen från det penningbelopp som ska betalas drar av det belopp som beräknats enligt innehållningsprocenten.

Enligt det nya 3 mom. räknas förskotts innehållningen dock i de aktuella situationerna med stöd av 34 b § 7 mom. i inkomstskattelagen på det sammanlagda beloppet av de sparmedel som ska räknas som den skattskyldiges inkomst och förhöjningen om 50 procent på dem, och inte bara sparmedel som ska betalas.

Med stöd av LS-lagen bör tjänsteleverantören realisera det belopp av de placerade medlen som behövs för att verkställa förskotts innehållning, och efter det kan tjänsteleverantören betala förskotts innehållningen i form av pengar på Skatteförvaltningens konto. I övriga fall ska medel enligt LS-lagen inte i realiseras när de i samband med uppsägning överförs till en ny tjänsteleverantör eller försäkringsgivare, vilket ju är motiverat ur spararens synvinkel.

2 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2010. Den allmänna utgångspunkten är att bestämmelserna om avdragsrätt för försäkringspremierna och om beskattning av pensionen ska tillämpas på premier och pensioner som betalas efter lagens ikraftträdande.

En mängd övergångsbestämmelser ska dock gälla i samband med att ändringarna av inkomstskattelagen träder i kraft. De nya bestämmelserna tillämpas till den del de gäller pensionsåldern redan på de pensionsförsäkringsavtal som tecknats den dag regeringens proposition överlämnats, eller efter det. Motsvarande praxis har även tidigare iakttagits i samband med ändringar i beskattningen av pensionsförsäkringar i syfte att undvika ogynnsam inverkan på beteendet. Om bestämmelserna tillämpades på sådana avtal som tecknats först efter att lagen träder i kraft kunde det leda till att nya avtal tecknas under den senare hälften av innevarande år med avsikten att utnyttja de nuvarande åldersgrän-

serna. Detta skulle äventyra uppnåendet av propositionens mål.

3 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

De föreslagna bestämmelserna om beskattning av frivillig individuell pensionsförsäkring tillämpas i fråga om åldersgräns också på avtal som ingåtts innan lagen trädde i kraft. Lagen får således verkningar på nuvarande avtalsförhållanden vilkas varaktighet enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis omfattas av egendomsskyddet i 15 § 1 mom. i grundlagen (731/1999).

Det finns starka pensions- och arbetskraftspolitiska grunder för att höja åldersgränsen. Avsikten är att slopa stödet via beskattningen för sparande som ger möjlighet att avgå med pension i förtid. Ett delmål är att senarelägga pensionsavgången och förlänga tiden i arbetslivet för att balansera utvecklingen i befolkningsstrukturen som är ogynnsam med avseende på nationalekonomin och finansieringen av pensionssystemet.

Den höjda åldersgränsens verkningar på rättigheterna och skyldigheterna enligt pensionsförsäkringsavtalet mellan försäkringstagaren och försäkringsbolaget är indirekta. Att förutsättningarna för rätten att avdra premierna ändras efter den föreslagna sjuåriga övergångstiden i början av 2017 innebär att det inte är ekonomiskt förnuftigt för pensionsspararna att fortsätta spara för ålderspension som betalas enligt avtal om pensionsförsäkring före pensionsåldern enligt lagen om pension för arbetstagare, eftersom pensionen trots att premierna inte är avdragsgilla räknas som skattepliktig inkomst. För att avdragsrätten ska bibehållas måste försäkringsavtalet ändras så att pension som inflyter av premier som betalas efter 2016 kan betalas som ålderspension först när den försäkrade når åldern för ålderspension. För närvarande är denna ålder 63 år, men beroende på kommande beslut om pensionslagstiftningen kan den stiga varvid pension som influtit av försäkringspremier som betalas efter 2016 kan tas ut först från den höjda pensionsåldern.

Ändringen är inte retroaktiv på så sätt att den skulle ingripa i existerande förmögen-

hetsvärden eller rätt att få pension avtalsenligt av redan influten pensionsbesparing. Pensionsbesparing som influtit före utgången av 2016 kan tas ut enligt de bestämmelser som gällde före reformen.

Övergångsbestämmelsen som tillämpas på de gamla avtalen motsvarar övergångsbestämmelsen i samband med höjningen av åldersgränsen vid 2004 års reform av beskattningen av pensionsförsäkringar.

Enlig lagförslaget i regeringens proposition RP 80/2004 rd skulle den till 62 år höjda åldersgränsen tillämpas också på gamla försäkringar, dock så att premierna för gamla försäkringar under skatteåret 2005 kunde avdras enligt de bestämmelser som gällde innan lagen trädde i kraft. Den skattskyldige kunde således under 2005 spara för pension som kunde betalas ut när han fyllde 55, 58 eller 60 år beroende på när försäkringen tecknats.

Grundlagsutskottet konstaterade i sitt utlåtande GrUU 21/2004 rd med hänvisning till sin tolkningspraxis att tanken bakom skyddet för förmögenhetsrättsliga rättshandlingars fortbestånd är att rättssubjekten har grundade förväntningar på skydd i ekonomiska frågor. Skyddet för sådana förväntningar omfattar rätten att lita på att den lagstiftning som reglerar rättigheter och skyldigheter som är viktiga med avseende på att avtalsförhållandet består och att denna typ av frågor inte kan regleras på ett sätt som i oskäligt hög grad försämrar parternas rättsliga ställning. Skyddet för grundade förväntningar och tillit är av större relevans när lagen ända från början har inrättats för ett särskilt ändamål.

Utskottet ansåg att den pensionsålder som är en förutsättning för avdragsrätt på försäkringspremier i fråga om pensionsförsäkringsavtal ska anses vara en sådan väsentlig omständighet som påverkar avtalet och följaktligen medför att bestämmelserna har relevans med avseende på egendomsskyddet.

Utskottet ansåg bestämmelserna godtagbara med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna, men ansåg proportionalitetsaspekterna på övergångsbestämmelserna problematiska. Utskottet ansåg det möjligt att pensionsspararen på grund av bestämmelserna måste skjuta upp sin frivilliga pensionering. De största negativa konsekvenserna ansågs åsamkas de pensionssparare som närmar

sig den avtalsenliga pensionsåldern och har byggt upp sitt pensionssparande på små premier som betalats in under en lång tid. I sådana fall kan det ha oskäligt stora konsekvenser för pensionsspararen om pensionsutbetalningen inte följer avtalet utan skjuts upp.

Utifrån sin helhetsbedömning ansåg utskottet det av konstitutionella skäl vara nödvändigt att konsekvenserna av de föreslagna bestämmelserna dämpas för pensionssparare som närmar sig den avtalsenliga pensionsåldern och har betalat in pensionspremier under en lång tid. Den föreslagna övergångsperioden på ett år bör därför förlängas avsevärt, exempelvis till fem år.

Finansutskottet förslog i sitt betänkande FiUB 9/2004 rd att det på alla gamla avtal ska tillämpas en övergångsperiod om fem år i stället för ett år som i lagförslaget. Utskottet konstaterade att övergångsperioden klart fokuserar på den grupp försäkrade som då var nära den avtalsenliga pensionsåldern.

I samband med 2004 års reform tillförsäkrades spararna således möjligheten att under ytterligare fem år efter att lagen trätt i kraft spara för en pension som kan betalas från avtalets ursprungliga pensionsålder, dvs. 55, 58 eller 60 år.

Behovet och dimensioneringen i fråga om övergångsperioden bedömdes särskilt med hänsyn till dem som har sparat länge och är nära pensionsåldern. De som sparat längst är de vilkas pensionsålder enligt det ursprungliga avtalet var 55 år, dvs. som hade tecknat försäkringen före den 1 januari 1993. Då togs för första gången kravet på minimipensionsålder in i bestämmelserna om beskattning av pensionsförsäkringar. Före denna tidpunkt förutsattes ingen specifik pensionsålder, men livförsäkringsbolagen hade allmänt iakttagit en minimiåldersgräns på 55 år.

I fråga om senare tecknade försäkringar hade minimipensionsåldern varit 58 år, om försäkringen hade tecknats den 1 januari 1993 eller senare, och 60 år om försäkringen hade tecknades den 23 juni 1999 eller senare.

Övergångsperioden vid 2004 års reform dimensionerades således så att man i fråga om de äldsta avtalen accepterade en fem års övergångsperiod under vilken spararen kunde komplettera den pension som betalas mellan

ålderna 55—62, dvs. under sju år. I relation till det bör den nu föreslagna övergångsperioden på sju år betraktas som tillräcklig.

Övergångsperioden bör också betraktas som tillräcklig med avseende på en eventuell höjning av åldern för ålderspension enligt lagen om pension för arbetstagare. Om pensionsåldern under de närliggande åren stiger med t.ex. de två år som har debatterats i offentligheten, kunde pensionsspararen genom att spara under den föreslagna sjuåriga övergångsperioden utöka sin frivilliga pension vid 62—65 års ålder, dvs. under tre års tid. Vad gäller eventuella förhöjningar av pen-

sionsåldern längre fram i tiden och deras verkningar på pensionsspararnas möjligheter att finansiera en tidigare pensionsavgång, gäller saken inte de personer som nu är nära pensionsåldern och i fråga om vilka skälighetssynpunkterna enligt grundlagsutskottets riktlinjer kräver en övergångsperiod.

Med hänvisning till det ovan anförda anser regeringen att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av inkomstskattelagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i inkomstskattelagen av den 30 december 1992 (1535/1992) 10 § 10 punkten, 34 a, 36 och 54 d §, 58 § 4 mom., 60 § 3 mom., 68 § 2 mom. och 131 a §, av dem 34 a och 54 d §, 58 § 4 mom., 60 § 3 mom., 68 § 2 mom. och 131 a § sådana de lyder i lag 772/2004, samt *fogas* till 10 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1549/1995, 716/2004 och 1223/2006, nya 11 och 12 punkter, till lagen en ny 34 b § samt till 36 § ett nytt 2 mom. som följer:

10 §

Inkomst som förvärvats i Finland

Inkomst som förvärvats i Finland är bland annat:

10) vinst som har uppkommit vid överlåtelse av en fastighet som är belägen här eller av aktier eller andelar i ett finskt bostadsaktiebolag eller annat aktiebolag eller andelslag, av vars samtliga tillgångar mera än 50 procent utgörs av en eller flera fastigheter som är belägna här,

11) utbetalning baserad på långsiktigt sparavtal,

12) pensionsinkomst eller annan utbetalning som har erhållits på grundval av en frivillig individuell pensionsförsäkring i en annan stat till den del försäkringspremierna har avdragits vid beskattningen i Finland.

34 a §

Utbetalningar baserad på frivillig individuell pensionsförsäkring och på långsiktigt sparavtal

Pension och annan försäkringsutbetalning som grundar sig på frivillig individuell pensionsförsäkring som tecknats av en fysisk person samt belopp erhållet på grund av återköp, liksom även utbetalning som grundar sig på ett avtal som avses i 54 § och i lagen om långsiktigt bundet sparande (/2009)

(*långsiktigt sparavtal*) är skattepliktig kapitalinkomst.

Pension eller utbetalning räknas som mottagarens kapitalinkomst förhöjd med 20 procent om:

1) pensionstagaren eller betalningsmottagaren är en annan än den försäkrade eller spararen eller maken till dessa, eller

2) mottagaren av familjepension är en annan än den som står i en relation till den försäkrade enligt 34 § 3 mom. 2 punkten.

Förhöjningen ovan i 2 mom. påförs dock inte till den del det påvisas att inbetalningarna inte har avdragits i Finlands beskattning.

Pensionsförsäkring som ska betalas i ett för allt är skattepliktig förvärvsinkomst enligt 81 §.

Frivillig pensionsförsäkring anses vara sådan ålderspensionsförsäkring och familjepensionsförsäkring samt till sådan försäkring ansluten invalidpensionsförsäkring och arbetslöshetspensionsförsäkring på vilken baserad pension är avsedd att betalas i upprepade poster årsvis eller med kortare mellanrum under den försäkrades eller förmånstagarens återstående livstid, eller under minst två års tid.

Det sammanlagda beloppet på dividendinkomster, ränteinkomster, överlåtelsevinster och andra inkomster som influtit av medel placerade enligt långsiktiga sparavtal minskat med kostnader, överlåtelseförluster och andra förluster för de placerade medlen är inkomst enligt 1 mom. och räknas därför som inkomst under det skatteår under vilket den avtalsbaserade utbetalningen har erhållits.

När den som sparar eller någon annan som har rätt till medlen har avlidit räknas sparmedlen som dödsboets eller testamentstagarens skattepliktiga kapitalinkomst enligt värdet på dödsdagen.

34 b §

Särskilda bestämmelser om beskattning av utbetalning baserad på pensionsförsäkring och långsiktigt sparavtal

Om på försäkringen grundad pension eller utbetalning baserad på långsiktigt sparavtal betalas under en kortare tid än 10 år, eller om pension betalas eller någon annan utbetalning görs i strid med 54 d § 2 mom., räknas det utbetalda beloppet som kapitalinkomst förhöjt med 50 procent. Förhöjning påförs dock inte till den del den skattskyldige visar att försäkringspremierna inte har avdragits vid beskattningen i Finland.

Om arbetstagarens ålder för ålderspension enligt pensionslagen höjs efter att utbetalningen av pension eller annan utbetalning har inletts, kan pensionen eller utbetalningen i avvikelse från 54 § 2 mom. 1 punkten betalas som om pensionsåldern inte hade höjts.

Om rätten till pension eller utbetalning eller sparmedel överläts eller pantsätts i strid med 54 d § 4 mom. 2 punkten, räknas beloppet erhållet som lån, överlåtelsepris eller på annat sätt likaså som kapitalinkomst förhöjt med 50 procent för den som tecknat försäkring, sparar eller på annat sätt har rätt till medlen, Om pensionen eller betalningen tas ut senare avdras det belopp som tidigare räknats som inkomst från det skattepliktiga beloppet, dock inte den förhöjda andelen.

Den skattskyldige anses ha mottagit pensionen eller utbetalningen också då sparmedel i samband med utmätning eller på annat sätt används till hans eller hennes fördel.

Pension eller utbetalning anses inte ha blivit mottagen då försäkringstagaren eller spararen säger upp avtalet och ingår ett nytt avtal som uppfyller förutsättningarna enligt 54 d § med en försäkringsgivare eller tjänsteleverantör som avses i 54 d § 9 mom. Förutsättningen är att de influtna sparmedlen överförs direkt till en motsvarande tjänsteleveran-

tör eller försäkringsgivare som står som part i det nya avtalet.

Sparmedlen anses ha blivit överförda enligt 5 mom. direkt till en ny tjänsteleverantör eller försäkringsgivare också om förskotts innehållning i samband med överföringen har verkställts på sparmedlen om Skatteförvaltningen, efter att den skattskyldige har lämnat en utredning om att sparmedlen inte enligt 6 mom. ska räknas som skattepliktig inkomst, återbär det innehållna beloppet till den nya tjänsteleverantören eller försäkringsgivaren.

Om sparmedlen överförs till en annan än en försäkringsgivare eller tjänsteleverantör enligt 5 mom. eller om det nya avtalet inte uppfyller förutsättningarna enligt 54 d §, räknas sparmedlens värde vid tidpunkten för överföringen som försäkringstagarens eller spararens kapitalinkomst förhöjd med 50 procent. Vid senare förhöjning av pensionen eller förmånen avdras det belopp som tidigare räknats som inkomst från det skattepliktiga beloppet, dock inte den förhöjda andelen.

Vad som föreskrivs i 7 mom. tillämpas på motsvarande sätt då sparmedel överförs till en försäkringsanstalt i en annan medlemsstat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om det är uppenbart att åtgärden har vidtagits i syfte att undgå skatt för pensionen. Det samma gäller överförande av sparmedel från en försäkringsanstalt i en annan medlemsstat till en försäkringsanstalt i en tredje medlemsstat.

36 §

Skattefria försäkringsersättningar

Skattepliktig inkomst är inte

1) försäkringsbelopp som med anledning av den försäkrades död betalas såsom engångsersättning till en person som står i en relation till honom eller henne enligt 34 § 3 mom. 2 punkt, om de inte erhållits i stället för skattepliktiga inkomster,

2) försäkringsbelopp som utbetalts för sakskada eller annan därmed jämförbar skada, om de inte erhållits i stället för skattepliktiga inkomster.

Ett försäkringsbelopp som hänför sig till dödsfallsförsäkring enligt 34 a § är dock skattepliktig kapitalinkomst för förmånstagaren, eller, om förmånstagaren inte har fastställts, för dödsboet till pensionsförsäkringens sparbelopp.

54 d §

Premier för frivilliga individuella pensionsförsäkringar och långsiktiga sparavtal

Den skattskyldige har rätt att avdra premier för sin frivilliga individuella pensionsförsäkring och inbetalningar baserade på sitt långsiktiga sparavtal enligt 34 a § till ett belopp av sammanlagt 5 000 euro i året. Det högsta avdragsgilla beloppet är dock 2 500 euro, om den skattskyldiges arbetsgivare under skatteåret har betalat premier för frivillig individuell pensionsförsäkring som arbetsgivaren tecknat för den skattskyldige. Premierna och inbetalningarna kan avdras tidigast för det skatteår under vilket den som är försäkrad eller har rätt till medlen fyller 18 år och senast för det år under vilket utbetalningen av pension eller annan utbetalning har inletts. Avdragsrätten gäller försäkring som tecknats av den skattskyldige eller av dennes make och där den skattskyldige är försäkrad, samt långsiktigt sparavtal som har ingåtts av den skattskyldige eller av dennes make och där den skattskyldige har rätt till medlen enligt lagen om bundet långtidssparande.

En förutsättning för avdragsrätten är dock att enligt avtalsvillkoren

1) ålderspension till den försäkrade eller utbetalningar baserade på långsiktigt sparavtal till den som har rätt till medlen betalas tidigast då denne uppnår ålder för ålderspension enligt lagen om pension för arbetstagare (395/2006);

2) försäkringen inte kan återköpas och sparbeloppet inte kan höjas före den tidpunkt som nämns i 1 punkten på andra grunder i samband med situationen för den som är försäkrad eller berättigad till medel enligt långsiktigt sparavtal än deras arbetslöshet under minst ett års tid, bestående av invaliditet eller partiell invaliditet eller makes död eller äktenskapsskillnad.

Premier för pensionsförsäkring som ska betalas i ett för allt är inte avdragsgilla.

En förutsättning för avdragsrätten är ytterligare att enligt avtalet

1) pension eller annan utbetalning i andra fall än i situationer enligt 2 mom. 2 punkten är avsedd att betalas i upprepade poster årsvis eller med kortare mellanrum under den försäkrades eller förmånstagarens återstående livstid, eller under minst 10 års tid så att varje år endast den del av det återstående sparbeloppet betalas som fås genom att det återstående sparbeloppet divideras med antalet återstående betalningsår; under kalenderåret kan pension eller annan utbetalning utan hinder av sparmedels belopp dock betalas upp till 2 000 euro,

2) den avtalsenliga rätten inte får överlåtas eller pantsättas.

Om pension eller annan utbetalning betalas senare än när den skattskyldige uppnår åldern för ålderspension enligt lagen om pension för arbetstagare, förkortas den tioårsperiod som föreskrivs i 4 mom. 1 punkten med två år för varje helt levnadsår med vilket den skattskyldiges ålder överskrider pensionsåldern när utbetalningen av pensionen eller utbetalningen inleds, dock med högst fyra år.

Utbetalningarna enligt 1 mom. kan också omfatta utbetalningar som hänför sig till dödsfallsförsäkring i samband med pensionsförsäkring om ersättningen vid dödsfall inte överskrider pensionsförsäkringens besparing.

En förutsättning för avdragsrätten är ytterligare att försäkringsanstalten, inlåningsbanken, fondbolaget eller värdepappersföretaget i ett avtal enligt 1 mom. har förbundit sig att tillställa Skatteförvaltningen de för beskattningen nödvändiga uppgifterna på det sätt som Skatteförvaltningen bestämmer.

Vad som i 1 mom. bestäms om en försäkring som tecknats av arbetsgivaren tillämpas på motsvarande sätt på en försäkring som ett öppet bolag tecknat för sin bolagsman, ett kommanditbolag för sin ansvariga bolagsman och ett aktiebolag för en sådan aktieägare som enligt 7 § i lagen om pension för arbetstagare inte anses stå i anställningsförhållande vid tillämpningen av nämnda lag.

Premier för frivillig pensionsförsäkring är avdragsgilla endast om försäkringen har tecknats i en försäkringsanstalt som har sitt

hemvist eller fast driftställe inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Inbetalningar som hänför sig till långsiktigt sparavtal är avdragsgilla endast om avtalet har träffats med en tjänsteleverantör som har sitt hemvist eller fast driftställe i Finland. Med undantag av en person som under de närmaste fem åren före flyttningen har varit allmänt skattskyldig i Finland är dock premier för försäkring som betalats av en person som från utlandet flyttat till Finland enligt 1—8 mom. avdragsgilla i denna persons beskattning för flyttningsåret och för de tre följande åren, om premierna grundar sig på en försäkring som har tecknats minst ett år innan personen flyttade till Finland.

58 §

Ränteutgifter

Den skattskyldige har inte heller rätt att dra av räntor som gäller

1) i lagen om källskatt på ränteinkomst avsedd ränteinkomst eller eftermarknadsgottgörelse som erhållits i samband med överlåtelse av i nämnda lag avsedda masskuldebrev,

2) frivillig individuell pensionsförsäkring eller långsiktigt sparavtal.

60 §

Underskott och förlust som hänför sig till kapitalinkomstslaget

Ovan i 54 d § avsedda inbetalningar avdras från kapitalinkomsten efter i 1 mom. avsedda avdrag. Om avdragens sammanlagda belopp är större än de skattepliktiga kapitalinkomsternas sammanlagda belopp, har den skattskyldige rätt att från skatten göra i 131 a och 132—134 § avsedd särskild underskottsgottgörelse. Förlust som hänför sig till kapitalinkomstslaget fastställs inte på grundval av inbetalningarna.

68 §

Av arbetsgivaren betalda försäkringspremier

Av arbetsgivaren betalda premier för frivillig individuell pensionsförsäkring som arbetsgivaren tecknat för sin arbetstagare och som uppfyller villkoren i 54 d § 2, 4, 5 och 7 mom. anses utgöra skattepliktig förvärvsinkomst för den försäkrade, dock endast till den del premiernas sammanlagda belopp under skatteåret överstiger 8 500 euro.

131 a §

Särskild underskottsgottgörelse

Om det sammanlagda beloppet av en fysisk persons i 60 § 1 mom. avsedda avdrag och enligt 54 d § avdragsgilla inbetalningar är större än de skattepliktiga kapitalinkomsternas sammanlagda belopp, avdras från skatten på förvärvsinkomst en andel av det överskjutande beloppet motsvarande kapitalinkomsternas inkomstskatteprocent, dock högst en andel av inbetalningarna som motsvarar inkomstskatteprocenten för kapitalinkomster (*särskild underskottsgottgörelse*).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lagen tillämpas med nedan angivna undantag på pensionsförsäkringspremier och pensioner som betalats samt på andra utbetalningar som gjorts med stöd av en pensionsförsäkring den dag lagen träder i kraft och därefter. Bestämmelserna om dödsfallsförsäkringar tillämpas på försäkringar som hänför sig till pensionsförsäkring som har tecknats den 18 september 2009 eller senare.

Den åldersgräns enligt 54 d § 2 mom. 1 punkten som krävs för att pensionsförsäkringspremier ska vara avdragsgilla tillämpas på försäkringar som tecknas den 18 september 2009 eller senare från och med beskattningsåret 2009.

På försäkringar som har tecknats senast den 17 september 2009 tillämpas beskattningsåren 2010—2016 åldersgränsen enligt de bestämmelser som gäller när den här lagen träder i kraft. På rätten att avdra premierna till-

lämpas i övrigt de bestämmelser som gällde när denna lag trädde i kraft.

På pension och annan utbetalning baserad på försäkring som tecknats senast den 17 september 2009 tillämpas i stället för 34 b § 1 mom. 34 a § 4 mom., som gällde när den här lagen trädde i kraft. Definitionen på frivillig pensionsförsäkring enligt 34 a § i denna lag tillämpas på de nämnda försäkringarna

i den form som gällde när denna lag trädde i kraft.

Denna lags 68 § 2 mom. tillämpas på försäkringar som tecknas den 18 september 2009 eller därefter. På försäkringar som arbetsgivare tar för arbetstagare och som tecknas senast den 17 september 2009 tillämpas de bestämmelser som gällde när denna lag trädde i kraft.

2.

Lag

om ändring av 13 § i lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 11 augusti 1978 om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst (627/1978) 13 § 1 mom. 2 punkten, sådan den lyder i lag 814/2008, som följer:

13 §	2)
Följande inkomster beskattas enligt lagen om beskattningsförfarande:	pension och annan utbetalning som har betalats på grundval av frivillig individuell pensionsförsäkring eller långsiktigt sparavtal;

Denna lag träder i kraft den _____ 20 .

3.

Lag**om ändring av 4 § i lagen om källskatt på ränteinkomst**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 28 december 1990 om källskatt på ränteinkomst (1341/1990) 4 § 2 punkten, sådan den lyder i lag 1393/1991, och
fogas till 4 §, sådan den lyder i nämnda lag 1393/1991 och i lag 1550/1992, en ny 3 punkt som följer:

4 §

Undantag som gäller skatteplikt

Källskatt på ränteinkomst skall inte betalas

2) för avkastning som ska anses som ränta
 eller för annan gottgörelse som betalas i sam-

band med överföring av en deposition eller
 överlåtelse av ett masskuldebrev,3) för ränta på depositionen och masskul-
 debrevslån i vilken spararens medel är place-
 rade genom ett långsiktigt sparavtal enligt
 54 d § i inkomstskattelagen.

Denna lag träder i kraft den _____ 20 .

4.

Lag**om ändring av 7 a och 9 § i lagen om skatt på arv och gåva**

I enlighet med riksdagens beslut

fogas till 7 § i lagen av den 12 juli 1940 om skatt på arv och gåva (378/1940), sådan den lyder i lagarna 1391/1995 och 909/2001, ett nytt 3 mom. och till 9 §, sådan den lyder i nämnda lagen 1391/1995 och lagarna 520/1959, 463/1984 och 1144/2005, ett nytt 5 mom som följer:

7 a §

Utan hinder av 1 och 2 mom. ska arvskatt betalas på hela beloppet av försäkringsersättning enligt en dödsfallsförsäkring som är avsluten till en frivillig individuell pensionsförsäkring upp till pensionsförsäkringens sparsumma. På den del av försäkringsersättningen som överstiger sparsumman tillämpas bestämmelserna i 2 mom.

9 §

Från den egendom som tillfaller dödsboet eller den skattskyldige avdras skatten på den försäkringsersättning eller de sparmedel enligt ett lönsiktigt sparavtal som räknas som inkomst enligt 36 § 2 mom eller 34 a § 6 mom. i inkomstskattelagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lagen tillämpas på försäkringsersättningar för dödsfall som har inträffat den dag lagen trädde i kraft eller efter det.

5.

Lag**om ändring av lagen om beskattningsförfarande**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 18 december 1995 om beskattningsförfarande (1558/1995) 15 § 1 mom. och 16 § 2 mom.,
 av dem 15 § 1 mom. sådant det lyder i lag 565/2004, samt
fogas till 17 §, sådan den lyder i lagarna 565/2004, 775/2004, 1224/2006 och 1142/2007, ett nytt 13 mom. som följer:

15 §

Utomståendes allmänna skyldighet att lämna inkomstuppgifter

Var och en skall tillställa skatteförvaltningen för beskattningen behövliga uppgifter om förmåner med penningvärde som han betalt eller förmedlat och om rättelser av dem samt om mottagarna av förmånerna och grunderna för dem. Förmån med penningvärde är bland annat lön, naturaförmån och arvode samt ersättning som betalas för arbete, syssla eller tjänst samt pris, understöd, stipendium, hederspris, studiestöd, kostnadsersättning, pension, utbetalning baserade på långsiktig sparavtal och skattepliktig inkomst som hänför det, social förmån, dividend, delägarlån, avkastning på fondandel, ränta, hyra och försäkringsersättning samt ersättning för upphovsrätt, patenträtt, gruvsrätt eller annan liknande rätt. Uppgifterna skall tillställas skatteförvaltningen också i det fall att förmånen betalats utan att förskottsinnehållning verkställts eller förmånen betalats eller förmedlats till begränsat skattskyldig eller inkomsten är skattefri för mottagaren.

16 §

Utomståendes allmänna skyldighet att lämna uppgifter om utgifter och avdrag

Försäkringsanstalterna, pensionsstiftelserna och övriga pensionsanstalter, utländska försäkrings- eller pensionsanstalters represen-

tanter eller förmedlare i Finland samt inlåningsbanker, fondbolag och värdepappersföretag ska tillställa Skatteförvaltningen uppgifter om premier för pensionsförsäkringar och inbetalningar baserade på långsiktiga sparavtal, vilka har betalats av skattskyldiga samt utredning om huruvida inbetalningarna är avdragsgilla. Motsvarande utredning ska också ges de skattskyldiga. Dessutom ska försäkringsanstalterna samt utländska försäkringsanstalters representanter i Finland tillställa Skatteförvaltningen behövliga uppgifter för beskattningen om obligatoriska grupplivförsäkringspremier enligt lagen om pension för latbruksföretagare (1280/2006) samt olycksfallsförsäkringspremier enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981) som stipendiat som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare har inbetalt.

17 §

Utomståendes allmänna skyldighet att lämna andra uppgifter

Livförsäkringsbolag, utländska försäkrings- eller pensionsanstalters representanter eller förmedlare i Finland samt inlåningsbanker, fondbolag och värdepappersföretag ska tillställa Skatteförvaltningen uppgifter om villkor, uppsägning och överföring av sparmedel enligt frivillig individuell pensionsförsäkring och långsiktigt sparavtal.

Denna lag träder i kraft den _____ 20 . riska grupplivförsäkringspremier samt
Lagen tillämpas första gången vid beskatt- olycksfallsförsäkringspremier som hänför sig
ningen för år 2010 till uppgifter om obligato- till i lagens 16 § avsedd stipendiat.

6.

Lag**om ändring av 11 § i lagen om förskottsuppbörd**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 11 § i lagen om förskottsuppbörd av den 20 december 1996 (1118/1996) ett nytt
3 mom. som följer:

11 §	telagen ska räknas som den skattskyldiges
<i>Verkställande av förskottsinnehållning och tidpunkten för verkställandet</i>	skattepliktiga inkomst förhöjt, beräknas be- loppet på förskottsinnehållningen i avvikelse från 1 mom. enligt hela värdet på det belopp som ska räknas som inkomst.

Om sparkapitalet för ett långsiktigt sparav-
tal med stöd av 34 b § 7 mom. i inkomstskat- Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 18 september 2009

Republikens President

TARJA HALONEN

Finansminister *Jyrki Katainen*

*Bilaga
Parallelltext*

1.

Lag

om ändring av inkomstskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i inkomstskattelagen av den 30 december 1992 (1535/1992) 10 § 10 punkten, 34 a, 36 och 54 d §, 58 § 4 mom., 60 § 3 mom., 68 § 2 mom. och 131 a §,
av dem 34 a och 54 d §, 58 § 4 mom., 60 § 3 mom., 68 § 2 mom. och 131 a § sådana de lyder i lag 772/2004, och
fogas till 10 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1549/1995, 716/2004 och 1223/2006, nya 11 och 12 punkt, till lagen en ny 34 b § samt till 36 § ett nytt 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §

10 §

Inkomst som förvärvats i Finland

Inkomst som förvärvats i Finland

Inkomst som förvärvats i Finland är bland annat

Inkomst som förvärvats i Finland är bland annat:

10) vinst som har uppkommit vid överlåtelse av en fastighet som är belägen här eller av aktier eller andelar i ett finskt bostadsaktiebolag eller annat aktiebolag eller andelslag, av vars samtliga tillgångar mera än 50 procent utgörs av en eller flera fastigheter som är belägna här.

10) vinst som har uppkommit vid överlåtelse av en fastighet som är belägen här eller av aktier eller andelar i ett finskt bostadsaktiebolag eller annat aktiebolag eller andelslag, av vars samtliga tillgångar mera än 50 procent utgörs av en eller flera fastigheter som är belägna här;

11) *utbetalning baserad på långsiktigt sparavtal,*

12) *pensionsinkomst eller annan utbetalning som har erhållits på grundval av en frivillig individuell pensionsförsäkring i en annan stat till den del försäkringspremierna har avdragits vid beskattningen i Finland.*

34 a §

Pensioner och andra försäkringsutbetalningar som grundar sig på frivillig individuell pensionsförsäkring som tecknats av en fysisk person

Pension och annan försäkringsutbetalning som grundar sig på frivillig individuell pensionsförsäkring som tecknats av den skattskyldige eller dennes make är skattepliktig kapitalinkomst. Också familjepension som grundar sig på en sådan försäkring är kapitalinkomst, om pensionstagaren är den försäkrades bröstarvinge, make eller dennes bröstarvinge.

Pension som skall betalas i ett för allt är skattepliktig förvärvsinkomst enligt vad som bestäms i 81 §.

Frivillig pensionsförsäkring anses vara sådan ålderspensionsförsäkring och familjepensionsförsäkring samt till sådan försäkring ansluten invalidpensionsförsäkring och arbetslöshetspensionsförsäkring på vilken baserad pension är avsedd att betalas i upprepade poster *halvårsvis* eller med kortare mellanrum under den försäkrades eller förmånstagarens återstående livstid, eller under minst två års tid.

Om på försäkringen grundad pension, med avvikelse från bestämmelsen i 3 mom., betalas under en kortare tid än två år, eller om pension betalas eller någon annan utbetalning görs i strid med 54 d § 2 mom., räknas det utbetalda beloppet som kapitalinkomst förhöjt med 50 procent. Förhöjning påförs dock inte till den del den skattskyldige visar att försäkringspremierna inte har avdragits vid beskattningen i Finland.

34 a §

Utbetalningar baserad på frivillig individuell pensionsförsäkring och på långsiktigt sparavtal

Pension och annan försäkringsutbetalning som grundar sig på frivillig individuell pensionsförsäkring som tecknats av en fysisk person samt belopp erhållet på grund av återköp, liksom även utbetalning som grundar sig på ett avtal som avses i 54 § och i lagen om långsiktigt bundet sparande (/2009) (***långsiktigt sparavtal***) är skattepliktig kapitalinkomst.

Pension eller utbetalning räknas som mottagarens kapitalinkomst förhöjd med 20 procent om:

1) *pensionstagaren eller betalningsmottagaren är en annan person än den försäkrade eller spararen eller maken till dessa; eller*

2) *mottagaren av familjepension är en annan person än den som står i en relation till den försäkrade enligt 34 § 3 mom. 2 punkten.*

Förhöjningen ovan i 2 mom. påförs dock inte till den del det påvisas att inbetalningarna inte har avdragits i Finlands beskattning.

Pensionsförsäkring som ska betalas i ett för allt är skattepliktig förvärvsinkomst enligt 81 §.

Frivillig pensionsförsäkring anses vara sådan ålderspensionsförsäkring och familjepensionsförsäkring samt till sådan försäkring ansluten invalidpensionsförsäkring och arbetslöshetspensionsförsäkring på vilken baserad pension är avsedd att betalas i upprepade poster årsvis eller med kortare mellanrum under den försäkrades eller förmånstagarens återstående livstid, eller under minst två års tid.

Det sammanlagda beloppet på dividendinkomster, ränteinkomster, överlåtelsevinster och andra inkomster som influtit av medel placerade enligt långsiktiga sparavtal minskat med kostnader, överlåtelseförluster och andra förluster för de placerade medlen är inkomst enligt 1 mom. och räknas därför som inkomst under det skatteår under vilket den avtalsbaserade utbetalningen har erhållits.

När den som sparar eller någon annan som

har rätt till medlen har avlidit räknas sparmedlen som dödsboets eller testamentstagarens skattepliktiga kapitalinkomst enligt värdet på dödsdagen.

34 b §

Särskilda bestämmelser om beskattning av utbetalning baserad på pensionsförsäkring och långsiktigt sparavtal

Om på försäkringen grundad pension eller utbetalning baserad på långsiktigt sparavtal betalas under en kortare tid än 10 år, eller om pension betalas eller någon annan utbetalning görs i strid med 54 d § 2 mom., räknas det utbetalda beloppet som kapitalinkomst förhöjt med 50 procent. Förhöjning påförs dock inte till den del den skattskyldige visar att försäkringspremierna inte har avdragits vid beskattningen i Finland.

Om arbetstagarens ålder för ålderspension enligt pensionslagen höjs efter att utbetalningen av pension eller annan utbetalning har inletts, kan pensionen eller utbetalningen i avvikelse från 54 § 2 mom. 1 punkten betalas som om pensionsåldern inte hade höjts.

Om rätten till pension eller utbetalning eller sparmedel överläts eller pantsätts i strid med 54 d § 4 mom. 2 punkt, räknas belopp erhållet som lån, överlåtelsepris eller på annat sätt likaså som kapitalinkomst förhöjt med 50 procent för den som tecknat försäkring, sparar eller på annat sätt har rätt till medlen, Om pensionen eller betalningen tas ut senare avdras det belopp som tidigare räknats som inkomst från det skattepliktiga beloppet, dock inte den förhöjda andelen.

Den skattskyldige anses ha mottagit pensionen eller utbetalningen också då sparmedel i samband med utmätning eller på annat sätt används till hans eller hennes fördel.

Pension eller utbetalning anses inte ha blivit mottagen då försäkringstagaren eller spararen säger upp avtalet och ingår ett nytt avtal som uppfyller förutsättningarna enligt 54 d § med en försäkringsgivare eller tjänsteleverantör som avses i 54 d § 9 mom. Förutsättningen är att de influtna sparmedlen överförs direkt till en motsvarande tjänsteleverantör eller försäkringsgivare som står

som part i det nya avtalet.

Sparmedlen anses ha blivit överförda enligt 5 mom. direkt till en ny tjänsteleverantör eller försäkringsgivare också om förskottsintehållning i samband med överföringen har verkställts på sparmedlen om Skatteförvaltningen, efter att den skattskyldige har lämnat en utredning om att sparmedlen inte enligt 6 mom. ska räknas som skattepliktig inkomst, återbär det innehållna beloppet till den nya tjänsteleverantören eller försäkringsgivaren.

Om sparmedlen överförs till en annan än en försäkringsgivare eller tjänsteleverantör enligt 5 mom. eller om det nya avtalet inte uppfyller förutsättningarna enligt 54 d §, räknas sparmedlens värde vid tidpunkten för överföringen som försäkringstagarens eller spararens kapitalinkomst förhöjd med 50 procent. Vid senare förhöjning av pensionen eller förmånen avdras det belopp som tidigare räknats som inkomst från det skattepliktiga beloppet, dock inte den förhöjda andelen.

Vad som föreskrivs i 7 mom. tillämpas på motsvarande sätt då sparmedel överförs till en försäkringsanstalt i en annan medlemsstat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om det är uppenbart att åtgärden har vidtagits i syfte att undgå skatt för pensionen. Det samma gäller överförande av sparmedel från en försäkringsanstalt i en annan medlemsstat till en försäkringsanstalt i en tredje medlemsstat.

36 §

Skattefria försäkringsersättningar

Skattepliktig inkomst är inte de

1) försäkringsbelopp som med anledning av en försäkrades död betalas såsom engångsersättning till hans make, en arvinge till honom i rätt upp- eller nedstigande led, hans adoptiv- eller fosterbarn eller makens barn eller till hans dödsbo, om de inte erhållits i stället för skattepliktiga inkomster,

2) försäkringsbelopp som utbetalts för sakskada eller annan därmed jämförbar skada, om de inte erhållits i stället för skattepliktiga inkomster.

36 §

Skattefria försäkringsersättningar

Skattepliktig inkomst är inte

1) försäkringsbelopp som med anledning av den försäkrades död betalas såsom engångsersättning till en person som står i en relation till honom eller henne enligt 34 § 3 mom. 2 punkt, om de inte erhållits i stället för skattepliktiga inkomster;

2) försäkringsbelopp som utbetalts för sakskada eller annan därmed jämförbar skada, om de inte erhållits i stället för skattepliktiga inkomster.

Ett försäkringsbelopp som hänför sig till dödsfallsförsäkring enligt 34 a § är dock skattepliktig kapitalinkomst för förmånstaga-

ren, eller, om förmånstagaren inte har fastställts, för dödsboet till pensionsförsäkringens sparbelopp.

54 d §

Premier för frivilliga individuella pensionsförsäkringar

Den skattskyldige har rätt att avdra premier för sin *egen* i 34 a § avsedda frivilliga individuella pensionsförsäkring till ett belopp av 5 000 euro i året. Det högsta avdragsgilla beloppet är dock 2 500 euro, om den skattskyldiges arbetsgivare under skatteåret har betalat premier för frivillig individuell pensionsförsäkring som arbetsgivaren tecknat för den skattskyldige. Avdragsrätten gäller försäkring som tecknats av den skattskyldige eller av dennes make och där den skattskyldige är försäkrad.

En förutsättning för avdragsrätten är dock att enligt avtalsvillkoren *pension i form av ålderspension* börjar betalas tidigast då den försäkrade fyllt 62 år och att försäkringen inte kan återköpas vid lägre ålder på andra grunder i samband med den försäkrades situation än på grund av dennes arbetslöshet under minst ett års tid, på grund av bestående invaliditet eller på grund av makes död eller på grund av äktenskapsskillnad. Premier för pensionsförsäkring som skall betalas i ett för allt är inte avdragsgilla.

54 d §

Premier för frivilliga individuella pensionsförsäkringar och långsiktiga sparavtal

Den skattskyldige har rätt att avdra premier för sin frivilliga individuella pensionsförsäkring *och inbetalningar baserade på sitt långsiktiga sparavtal enligt 34 a § till ett belopp av sammanlagt 5 000 euro i året*. Det högsta avdragsgilla beloppet är dock 2 500 euro, om den skattskyldiges arbetsgivare under skatteåret har betalat premier för frivillig individuell pensionsförsäkring som arbetsgivaren tecknat för den skattskyldige. *Premierna och inbetalningarna kan avdras tidigast för det skatteår under vilket den som är försäkrad eller har rätt till medlen fyller 18 år och senast för det år under vilket utbetalningen av pension eller annan utbetalning har inletts. Avdragsrätten gäller försäkring som tecknats av den skattskyldige eller av dennes make och där den skattskyldige är försäkrad, samt långsiktigt sparavtal som har ingåtts av den skattskyldige eller av dennes make och där den skattskyldige har rätt till medlen enligt lagen om bundet långtidssparande.*

En förutsättning för avdragsrätten är dock att enligt avtalsvillkoren

1) *ålderspension till den försäkrade eller utbetalningar baserade på långsiktigt sparavtal till den som har rätt till medlen betalas tidigast då denne uppnår ålder för ålderspension enligt lagen om pension för arbetstagare (395/2006);*

2) *försäkringen inte kan återköpas och sparbeloppet inte kan höjas före den tidpunkt som nämns i 1 punkten på andra grunder i samband med situationen för den som är försäkrad eller berättigad till medel enligt långsiktigt sparavtal än deras arbetslöshet under minst ett års tid, bestående invaliditet eller partiell invaliditet eller makes död eller äktenskapsskillnad.*

Premier för pensionsförsäkring som ska betalas i ett för allt är inte avdragsgilla.

En förutsättning för avdragsrätten är ytter-

ligare att enligt avtalet

1) pension eller annan utbetalning i andra fall än i situationer enligt 2 mom. 2 punkten är avsedd att betalas i upprepade poster årsvis eller med kortare mellanrum under den försäkrades eller förmånstagarens återstående livstid, eller under minst 10 års tid så att varje år endast den del av det återstående sparbeloppet betalas som fås genom att det återstående sparbeloppet divideras med antalet återstående betalningsår; under kalenderåret kan pension eller annan utbetalning utan hinder av sparmedels belopp dock betalas upp till 2 000 euro,

2) den avtalsenliga rätten inte får överlätas eller pantsättas.

Om pension eller annan utbetalning betalas senare än när den skattskyldige uppnår åldern för ålderspension enligt lagen om pension för arbetstagare, förkortas den tioårsperiod som föreskrivs i 4 mom. 1 punkten med två år för varje helt levnadsår med vilket den skattskyldiges ålder överskrider pensionsåldern när utbetalningen av pensionen eller utbetalningen inleds, dock med högst fyra år.

Utbetalningarna enligt 1 mom. kan också omfatta utbetalningar som hänför sig till dödsfallsförsäkring i samband med pensionsförsäkring om ersättningen vid dödsfall inte överskrider pensionsförsäkringens besparing.

En förutsättning för avdragsrätten är ytterligare att försäkringsanstalten, inlåningsbanken, fondbolaget eller värdepappersföretaget i ett avtal enligt 1 mom. har förbundit sig att tillstålla Skatteförvaltningen de för beskattningen nödvändiga uppgifterna på det sätt som Skatteförvaltningen bestämmer.

Vad som i 1 mom. bestäms om en försäkring som tecknats av arbetsgivaren tillämpas på motsvarande sätt på en försäkring som ett öppet bolag tecknat för sin bolagsman, ett kommanditbolag för sin ansvariga bolagsman och ett aktiebolag för en sådan aktieägare som enligt 1 d § i lagen om pension för arbetstagare inte anses stå i anställningsförhållande vid tillämpningen av nämnda lag.

Premier för frivillig pensionsförsäkring som tecknats i en annan försäkringsanstalt än en sådan som har sitt hemvist eller fast driftställe inom Europeiska ekonomiska samarbetsom-

Vad som i 1 mom. bestäms om en försäkring som tecknats av arbetsgivaren tillämpas på motsvarande sätt på en försäkring som ett öppet bolag tecknat för sin bolagsman, ett kommanditbolag för sin ansvariga bolagsman och ett aktiebolag för en sådan aktieägare som enligt 7 § i lagen om pension för arbetstagare inte anses stå i anställningsförhållande vid tillämpningen av nämnda lag.

Premier för frivillig pensionsförsäkring är avdragsgilla endast om försäkringen har tecknats i en försäkringsanstalt som har sitt hemvist eller fast driftställe inom Europeiska

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

rådet är inte avdragsgilla. Premier för försäkring som betalats av en person som från utlandet flyttat till Finland, med undantag av en person som under de närmaste fem åren före flyttningen har varit allmänt skattskyldig i Finland, är dock enligt 1—3 mom. avdragsgilla i denna persons beskattning för flyttningsåret och för de tre följande åren, om premierna grundar sig på en försäkring som har tecknats minst ett år innan personen flyttade till Finland.

ekonomiska samarbetsområdet. *Inbetalningar som hänför sig till långsiktigt sparavtal är avdragsgilla endast om avtalet har träffats med en tjänsteleverantör som har sitt hemvist eller fast driftställe i Finland.* Med undantag av en person som under de närmaste fem åren före flyttningen har varit allmänt skattskyldig i Finland är dock *premier för försäkring som betalats av en person som från utlandet flyttat till Finland enligt 1—8 mom. avdragsgilla i denna persons beskattning för flyttningsåret och för de tre följande åren, om premierna grundar sig på en försäkring som har tecknats minst ett år innan personen flyttade till Finland.*

58 §

Ränteutgifter

Den skattskyldige har inte heller rätt att dra av räntor som gäller

1) i lagen om källskatt på ränteinkomst avsedd ränteinkomst eller eftermarknadsgottgörelse som erhållits i samband med överlåtelse av i nämnda lag avsedda masskuldebrev,

2) frivillig individuell pensionsförsäkring.

58 §

Ränteutgifter

Den skattskyldige har inte heller rätt att dra av räntor som gäller

1) i lagen om källskatt på ränteinkomst avsedd ränteinkomst eller eftermarknadsgottgörelse som erhållits i samband med överlåtelse av i nämnda lag avsedda masskuldebrev,

2) frivillig individuell pensionsförsäkring eller långsiktigt sparavtal.

60 §

Underskott och förlust som hänför sig till kapitalinkomstslaget

Ovan i 54 d § avsedda försäkringspremier avdras från kapitalinkomsten efter i 1 mom. avsedda avdrag. Om avdragens sammanlagda belopp är större än de skattepliktiga kapitalinkomsternas sammanlagda belopp, har den skattskyldige rätt att från skatten göra i 131 a och 132—134 § avsedd särskild underskottsgottgörelse. Förlust som hänför sig till kapitalinkomstslaget fastställs inte på grundval av försäkringspremier.

60 §

Underskott och förlust som hänför sig till kapitalinkomstslaget

Ovan i 54 d § avsedda *inbetalningar* avdras från kapitalinkomsten efter i 1 mom. avsedda avdrag. Om avdragens sammanlagda belopp är större än de skattepliktiga kapitalinkomsternas sammanlagda belopp, har den skattskyldige rätt att från skatten göra i 131 a och 132—134 § avsedd särskild underskottsgottgörelse. Förlust som hänför sig till kapitalinkomstslaget fastställs inte på grundval av *inbetalningarna*.

68 §

Av arbetsgivaren betalda försäkringspremier

Av arbetsgivaren betalda premier för frivillig individuell pensionsförsäkring som arbetsgivaren tecknat för sin arbetstagare och som uppfyller villkoren i 54 d § 2 mom. anses utgöra skattepliktig förvärvsinkomst för den försäkrade, dock endast till den del premiernas sammanlagda belopp under skatteåret överstiger 8 500 euro.

68 §

Av arbetsgivaren betalda försäkringspremier

Av arbetsgivaren betalda premier för frivillig individuell pensionsförsäkring som arbetsgivaren tecknat för sin arbetstagare och som uppfyller villkoren i 54 d § 2—5 och 7 mom. anses utgöra skattepliktig förvärvsinkomst för den försäkrade, dock endast till den del premiernas sammanlagda belopp under skatteåret överstiger 8 500 euro.

131 a §

Särskild underskottsgottgörelse

Om det sammanlagda beloppet av en fysisk persons i 60 § 1 mom. avsedda avdrag och enligt 54 d § avdragsgilla försäkringspremier är större än de skattepliktiga kapitalinkomsternas sammanlagda belopp, avdras från skatten på förvärvsinkomst en andel av det överskjutande beloppet motsvarande kapitalinkomsternas inkomstskatteprocent, dock högst en andel av försäkringspremierna som motsvarar inkomstskatteprocenten för kapitalinkomster (*särskild underskottsgottgörelse*).

131 a §

Särskild underskottsgottgörelse

Om det sammanlagda beloppet av en fysisk persons i 60 § 1 mom. avsedda avdrag och enligt 54 d § avdragsgilla *inbetalningar* är större än de skattepliktiga kapitalinkomsternas sammanlagda belopp, avdras från skatten på förvärvsinkomst en andel av det överskjutande beloppet motsvarande kapitalinkomsternas inkomstskatteprocent, dock högst en andel av *inbetalningarna* som motsvarar inkomstskatteprocenten för kapitalinkomster (*särskild underskottsgottgörelse*).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lagen tillämpas med nedan angivna undantag på pensionsförsäkringspremier och pensioner som betalats samt på andra utbetalningar som gjorts med stöd av en pensionsförsäkring den dag lagen träder i kraft och därefter. Bestämmelserna om dödsfallsförsäkringar tillämpas på försäkringar som hänför sig till pensionsförsäkring som har tecknats den 18 september 2009 eller senare.

Den åldersgräns enligt 54 d § 2 mom. 1 punkten som krävs för att pensionsförsäkringspremier ska vara avdragsgilla tillämpas på försäkringar som tecknas den 18 september 2009 eller senare från och med beskattningsåret 2009.

På försäkringar som har tecknats senast den 17 september 2009 tillämpas beskattningsåren 2010—2016 åldersgränsen enligt de bestämmelser som gäller när den här la-

gen träder i kraft. På rätten att avdra premierna tillämpas i övrigt de bestämmelser som gällde när denna lag trädde i kraft.

På pension och annan utbetalning baserad på försäkring som tecknats senast den 17 september 2009 tillämpas i stället för 34 b § 1 mom. 34 a § 4 mom., som gällde när den här lagen trädde i kraft. Definitionen på frivillig pensionsförsäkring enligt 34 a § i denna lag tillämpas på de nämnda försäkringarna i den form som gällde när denna lag trädde i kraft.

Denna lags 68 § 2 mom. tillämpas på försäkringar som tecknas den 18 september 2009 eller därefter. På försäkringar som arbetsgivare tar för arbetstagare och som tecknas senast den 17 september 2009 tillämpas de bestämmelser som gällde när denna lag trädde i kraft.

2.

Lag

om ändring av 13 § i lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen av den 11 augusti 1978 om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst (627/1978) 13 § 1 mom. 2 punkten, sådan den lyder i lag 814/2008, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

13 §

Följande inkomster beskattas enligt lagen om beskattningsförfarande:

2) pension,

13 §

Följande inkomster beskattas enligt lagen om beskattningsförfarande:

2) pension liksom annan utbetalning som har betalats på grundval av frivillig individuell pensionsförsäkring eller långsiktigt sparavtal,

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag**om ändring av 4 § i lagen om källskatt på ränteinkomst**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 28 december 1990 om källskatt på ränteinkomst (1341/1990) 4 § 2 punkten, sådan den lyder i lag 1393/1991, och
fogas till 4 §, sådan den lyder i nämnda lag 1393/1991 och i lag 1550/1992, en ny 3 punkt som följer:

Gällande lydelse

4 §

Undantag som gäller skatteplikt

Källskatt på ränteinkomst skall inte betalas

2) för avkastning som skall anses som ränta eller för annan gottgörelse som betalas i samband med överföring av en deposition eller överlåtelse av ett masskuldebrev.

Föreslagen lydelse

4 §

Undantag som gäller skatteplikt

Källskatt på ränteinkomst ska inte betalas

2) för avkastning som skall anses som ränta eller för annan gottgörelse som betalas i samband med överföring av en deposition eller överlåtelse av ett masskuldebrev,

3) för ränta på depositioner och masskuldebrevslån i vilka spararens medel är placerade genom ett långsiktigt sparavtal enligt 54 d § i inkomstskattelagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag**om ändring av 7 a och 9 § i lagen om skatt på arv och gåva**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 7 a § i lagen av den 12 juli 1940 om skatt på arv och gåva (378/1940), sådan den lyder i lagarna 1391/1995 och 909/2001, ett nytt 3 mom. och till 9 §, sådan den lyder i nämnda lagen 1391/1995 och lagarna 520/1959, 463/1984 och 1144/2005, ett nytt 5 mom. som följer:

Gällande lydelse

7 a §

Föreslagen lydelse

7 a §

Utän hinder av 1 och 2 mom. ska arvskatt betalas på hela beloppet av försäkrings-

sättning enligt en dödsfallsförsäkring som är ansluten till en frivillig individuell pensionsförsäkring upp till pensionsförsäkringens sparsumma. På den del av försäkringsersättningen som överstiger sparsumman tillämpas bestämmelserna i 2 mom.

9 §

9 §

Från den egendom som tillfaller dödsboet eller den skattskyldige avdras skatten på den försäkringsersättning eller de sparmedel enligt ett lånsiktigt sparavtal som räknas som inkomst enligt 36 § 2 mom eller 34 a § 6 mom. i inkomstskattelagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .
Lagen tillämpas på försäkringsersättningar för dödsfall som har inträffat den dag lagen trädde i kraft eller efter det.

5.

Lag**om ändring av lagen om beskattningsförfarande**

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen av den 18 december 1995 om beskattningsförfarande (1558/1995) 15 § 1 mom. och 16 § 2 mom., av dem 15 § 1 mom. sådant det lyder i lag 565/2004, samt fogas till 17 §, sådan den lyder i lagarna 565/2004, 775/2004, 1224/2006 och 1142/2007, ett nytt 13 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

15 §

15 §

Utomståendes allmänna skyldighet att lämna inkomstuppgifter

Utomståendes allmänna skyldighet att lämna inkomstuppgifter

Var och en skall tillstålla skatteförvaltningen för beskattningen behövliga uppgifter om förmåner med penningvärde som han betalt eller förmedlat och om rättelser av dem samt om mottagarna av förmånerna och grunderna för dem. Förmån med penningvärde är bland

Var och en skall tillstålla skatteförvaltningen för beskattningen behövliga uppgifter om förmåner med penningvärde som han betalt eller förmedlat och om rättelser av dem samt om mottagarna av förmånerna och grunderna för dem. Förmån med penningvärde är bland

annat lön, naturaförmån och arvode samt ersättning som betalas för arbete, syssla eller tjänst samt pris, understöd, stipendium, hederspris, studiestöd, kostnadsersättning, pension, social förmån, dividend, delägarlån, avkastning på fondandel, ränta, hyra och försäkringsersättning samt ersättning för upphovsrätt, patenträtt, gruvsrätt eller annan liknande rätt. Uppgifterna skall tillställas skatteförvaltningen också i det fall att förmånen betalts utan att förskottsinnehållning verkställts eller förmånen betalts eller förmedlats till begränsat skattskyldig eller inkomsten är skattefri för mottagaren.

annat lön, naturaförmån och arvode samt ersättning som betalas för arbete, syssla eller tjänst samt pris, understöd, stipendium, hederspris, studiestöd, kostnadsersättning, pension, *utbetalning baserade på långsiktigt sparavtal och skattepliktig inkomst som hänför det*, social förmån, dividend, delägarlån, avkastning på fondandel, ränta, hyra och försäkringsersättning samt ersättning för upphovsrätt, patenträtt, gruvsrätt eller annan liknande rätt. Uppgifterna skall tillställas skatteförvaltningen också i det fall att förmånen betalts utan att förskottsinnehållning verkställts eller förmånen betalts eller förmedlats till begränsat skattskyldig eller inkomsten är skattefri för mottagaren.

16 §

Utomståendes allmänna skyldighet att lämna uppgifter om utgifter och avdrag

Försäkringsanstalterna, pensionsstiftelserna och övriga pensionsanstalter *samt* utländska försäkrings- eller pensionsanstalters representanter eller förmedlare i Finland skall tillstålla skatteförvaltningen uppgifter om pensionförsäkringspremier och -avgifter som har betalts av skattskyldiga samt utredning om betalningarna är avdragbara eller inte. Motsvarande utredning skall också ges de skattskyldiga.

16 §

Utomståendes allmänna skyldighet att lämna uppgifter om utgifter och avdrag

Försäkringsanstalterna, pensionsstiftelserna och övriga pensionsanstalter, utländska försäkrings- eller pensionsanstalters representanter eller förmedlare i Finland *samt inlåningsbanker, fondbolag och värdepappersföretag* ska tillstålla Skatteförvaltningen uppgifter om premier för pensionsförsäkringar och *inbetalningar baserade på långsiktiga sparavtal, vilka* har betalts av skattskyldiga samt utredning om *huruvida inbetalningarna är avdragsgilla. Dessutom ska försäkringsanstalterna samt utländska försäkringsanstalters representanter i Finland tillstålla Skatteförvaltningen behövliga uppgifter för beskattningen om obligatoriska grupplivförsäkringspremier enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006) samt olycksfallsförsäkringspremier enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981) som stipendiat som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare har inbetalt.* Motsvarande utredning ska också ges de skattskyldiga.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

17 §

Utomståendes allmänna skyldighet att lämna andra uppgifter

17 §

Utomståendes allmänna skyldighet att lämna andra uppgifter

Livförsäkringsbolag, utländska försäkrings- eller pensionsanstalters representanter eller förmedlare i Finland samt inlåningsbanker, fondbolag och värdepappersföretag ska tillstålla Skatteförvaltningen uppgifter om villkor, uppsägning och överföring av sparmedel enligt frivillig individuell pensionsförsäkring och långsiktigt sparavtal.

*Denna lag träder i kraft den 20 .
Lagen tillämpas första gången vid beskattningen för år 2010 till uppgifter om obligatoriska grupplivförsäkringspremier samt olycksfallsförsäkringspremier som hänför sig till i lagens 16 § avsedd stipendiat.*

6.

Lag**om ändring av 11 § i lagen om förskottsuppbörd**

I enlighet med riksdagens beslut fogas till 11 § i lagen om förskottsuppbörd av den 20 december 1996 (1118/1996) ett nytt 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §

Verkställande av förskottsinnehållning och tidpunkten för verkställandet

11 §

Verkställande av förskottsinnehållning och tidpunkten för verkställandet

Om sparkapitalet för ett långsiktigt sparavtal med stöd av 34 b § 7 mom. i inkomstskattelagen ska räknas som den skattskyldiges skattepliktiga inkomst förhöjt, beräknas beloppet på förskottsinnehållningen i avvikelse

58
Gällande lydelse

RP 158/2009 rd
Föreslagen lydelse

*från 1 mom. enligt hela värdet på det belopp
som ska räknas som inkomst.*

Denna lag träder i kraft den 20 .